

RAPPORT FRA EKSTERN VURDERING – DOBBELTKOMPETANSELØPET

Ved Lier og Hønefoss vgs

Elisabeth Jahnsen, Magne Høyen, Hanne Merete Hagby

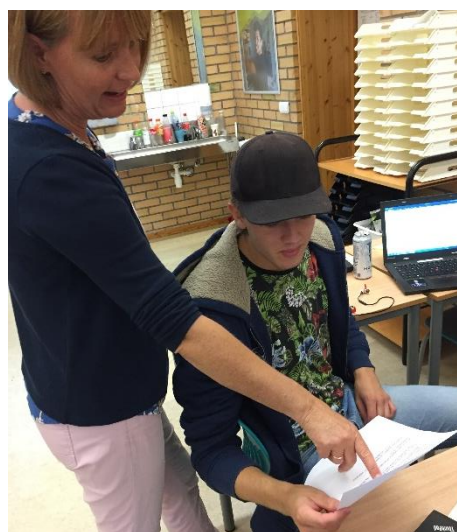
08.09.2017

Innhold

1 Innledende del.....	2
1.1 Hva er ekstern skolevurdering?.....	2
1.2 Fakta om dobbeltkompetanseløpet og de to skolene som tilbyr dette.....	2
1.3 Mål for vurdering av dobbeltkompetanseløpene	5
1.4 Begrunnelse for valg av problemstilling/fokusområde	6
1.5 Beskrivelse av prosess	7
1.6 Metode	8
2 Oppsummering av funn.....	9
2.1 Forberedende arbeid.....	9
2.1 SAK analysen.....	11
2.3 Dobbeltkompetanseløpets sterke sider	15
2.4 Utviklingsområder	16
2.5 Andre interessante funn.....	17
3 Innspill til videre refleksjon	19

Vedleggsoversikt:

- 1 Fag- og timefordeling Lier vgs
 - 2 Fag- og timefordeling Hønefoss vgs
 - 3 Kjennetegn på god praksis
 - 4 Program for gjennomføring av vurderingsuka
 - 5 Oppsummering fra gruppearbeid
 - 6 PowerPoint-presentasjon fra fremlegging på Lier vgs
- 08.09.2017.

1 Innledende del

1.1 Hva er ekstern skolevurdering?

Skolevurdering er en vurderingsmetodikk der eksterne vurderere normalt vurderer skolers sterke sider og utviklingsområder, i dette tilfellet er det et utdanningstilbud som vurderes. Fokusområdet for vurderingen er valgt i samarbeid mellom de partene som deltar i utdanningsløpet.

Eksternvurderingen er ikke en kontroll av skolenes eller bedriftenes aktiviteter, men en utviklingsorientert vurdering der målet er at deltakerne selv skal bli motivert til videre arbeid med fokusområdet.

Metodikken for ekstern skolevurdering har sitt utspring i skoleutviklingsprosjektene i Hardanger/Voss-regionen. Denne metodikken ligger til grunn for Utdanningsdirektoratets nåværende satsning på skolevurdering.

[Presentasjon av bakgrunn og metodikk for skolevurdering](#) (Hefte fra Utdanningsdirektoratet).

1.2 Fakta om dobbeltkompetanseløpet og de to skolene som tilbyr dette

Som bakgrunn for igangsetting av tilbudene om dobbeltkompetanse ligger en forankring i fylkeskommunen der det hentydes at disse tilbudene på flere områder vil være med på å bidra til ønsket utvikling i tråd med St. meld. 20 *På rett vei*.

Dette gjelder punkter som:

- Gi skoleeierne mulighet til å etablere yrkesfaglige veier til generell studiekompetanse gjennom videregående opplæring.
- Styrke fag- og yrkesopplæringen gjennom å legge til rette for tidligere og hyppigere veksling mellom opplæring i skole og bedrift.
- Arbeide aktivt for flere læreplaner i samarbeid med partene i arbeidslivet gjennom oppfølging av samfunnskontrakten for flere læreplaner.
- Tilbudene om dobbeltkompetanse bygger på et tett samarbeid med lærebedriftene.

Lier videregående skole

Lier videregående skole har tilbud i 4 yrkesfaglige utdanningsprogram; Design og håndverk, Elektro, Helse- og oppvekstfag samt Service og samferdsel. Skolen tilbyr Vg1 og Vg2 innen alle disse utdanningsprogrammene. I tillegg tilbyr skolen som den eneste i Buskerud, 3-årig løp med studiekompetanse innen barne- og ungdomsarbeiderfag, Vg2 Ambulansefag og Vg2 Blomsterdekoratør samt at skolen har et bredt tilbud innen Vg3 Påbygging til generell studiekompetanse. Videre har skolen opplæringstilbud for elever innen autismspekterdiagnoser.

Lier videregående skole har elever fra i alt 10 kommuner i Buskerud (totalt i 2016/17), totalt ca. 560 elever, i overkant av 100 ansatte, hvorav 75 lærere, 10 fagarbeidere og 9 ledere. Skolen er godkjent lærebedrift og har 6 lærlinger.

Skolen har fire avdelingsledere med faglig/pedagogisk- og personalansvar. Det øvrige lederteamet består av; inspektør med eksamens- og dokumentasjonsansvar, en mellomleder med ansvar for HMS, helsefremmende skole, skolemiljøutvalg mm, administrasjonsleder og ass. rektor. I tillegg har skolen en arbeids- og næringslivskordinator. Rektor er Anne Johanne Guldvik.

Dobbeltkompetanseløpet ved Lier vgs

Skolen tilbyr dobbeltkompetanse innen 2 utdanningsprogram, Helse- oppvekstfag og Service og samferdsel i til sammen 5 lærefag.

- Innen Helse- og oppvekstfag tilbys dobbeltkompetanseløp i Helsearbeiderfaget.
- I Service- og samferdsel tilbys følgende fag i «vifta»; Kontor- og administrasjonsfaget, Salgsfaget, Sikkerhetsfaget og Logistikkoperatørfaget,

Løpet er et samarbeid mellom Lier videregående skole, 8 kommuner/fylkeskommunen samt St. Hallvard vgs, totalt over 40 samarbeidspartnere. Fra skoleåret 2017/18 omfatter tilbudet innen dobbeltkompetanse i alt 120 elevplasser. Pr i dag er det ca. 115 elever/lærlinger fordelt på 4 årstrinn. Skolen har et nettverk, ikke bare mot offentlige og private virksomheter innen arbeids- og næringsliv, men også med skoler som tilbyr tilsvarende løp i andre fylkeskommuner.

Løpet er bygget opp med både undervisning i skole, undervisning i bedrift og læretid i bedrift.

Modellen som Lier har valgt er organisert på følgende måte:

År 1 og 2: 3 dager undervisning på skolen – 2 dager i bedrift

År 3 og 4: 2 dager undervisning på skolen – 3 dager i bedrift

Eleven må være forberedt på å arbeide i høst- og vinterferier samt deler av sommerferien, se vedlegg med oversikt over fag- og timefordelingen (vedlegg 1).

Som en del av opplæringen kan elevene velge 2 uker utplassering/praksis i sine lærefag i London høsten i år 2. Tilbudet er realisert gjennom mobilitetsmidler fra Erasmus+. Forberedelse til utplassering i London gjøres i program- og fellesfagene på skolen både i år 1 og 2. Fellesfaglærerne i engelsk og samfunnsfag drar over til London og gjennomfører noe av undervisningen i London i helga mellom de to arbeidsukene. Dette er et ledd i skolens FYR-satsing¹. Samarbeidspartner/fasilitator i London er ADC Collage. Etter avsluttet opphold i London får elevene et sertifikat eller kursbevis.

Etter fullført løp oppnås fagbrev enten innen Helsefagarbeider, Kontor- og administrasjonsarbeider, Sikkerhetsfaget, Salgsfaget eller Logistikkoperatør samt vitnemål som viser at de har oppnådd generell studiekompetanse.

Hønefoss videregående skole

¹ Fellesfag, yrkesretting og relevans

Hønefoss videregående skole er en av to fylkeskommunale videregående skoler som til sammen dekker Ringerike og Hole kommuner, og dessuten tar imot en del elever fra Jevnaker og Krødsherad.

Skolen tilbyr alle yrkesfaglige program bortsett fra Naturbruk, men har også studieforberevende tilbud innen Kunst, Design og Arkitektur, Medier og kommunikasjon, Helsefagarbeider og Data og elektronikk (med fordyping i realfag), samt Påbygg til studiekompetanse. Totalt har skolen ca 650 elever. I tillegg driver skolen fengselsundervisning i Ringerike fengsel og Hassel fengsel, landslinje for yrkessjåfører på avdelingen på Risesletta og OPUS (voksenopplæring) på hovedskolen.

Skolen har fem avdelingsledere med pedagogisk-, budsjett- og personalansvar, utviklingsleder, administrasjonsleder og tilretteleggingsleder. Konstituert rektor er Torunn Mathisen

Vg1-4 Helsearbeiderfag og studiekompetanse

Hønefoss videregående skole tilbyr et 4-årig utdanningsløp som gir dobbel kompetanse: fagbrev helsefagarbeider og generell studiekompetanse. I løpet av fire år får elevene fem års utdanning - de får både fagbrev som helsefagarbeider og de får generell studiekompetanse.

Løpet er et samarbeid mellom Hønefoss videregående skole, kommuner og andre helseinstitusjoner. De eksterne aktørene har forpliktet seg til å ta inn 15 elever i lære hvert år til dette utdanningsløpet.

Løpet er bygget opp med både undervisning i skole, undervisning i bedrift og læretid i bedrift. Første året en dag i bedrift, fire dager skole - andre året to dager i bedrift, tre dager skole - tredje året tre dager i bedrift - to dager skole - og fjerde året fire dager i bedrift, en dag i skole. Se vedlegg for fag- og timefordeling (vedlegg 2).

Etter fullført løp oppnås fagbrev som helsefagarbeider, samt generell studiekompetanse.

1.3 Mål for vurdering av dobbelkompetanseløpene

Hovedutvalget for opplæringssektoren vedtok 25.april 2017 følgende: *Evaluering av dobbelkompetanseløpene gjennomføres slik at evalueringsrapport kan legges til grunn for dimensjoneringen av skoletilbudet 2018 - 2019. Sakens hovedområder og målgrupper legges til grunn for evalueringen.*

Problemstillingen for den eksterne vurderingen er om *dobbeltkompetanseløpet gir læringsbetingelser og læringsutbytte som svarer på arbeidslivets og ungdommens behov.*

Metoden ekstern vurdering er valgt for å evaluere og videreutvikle opplæringsløpet med god involvering av alle som har interesser i løpene. Metoden ble valgt fordi den både sier noe om status nå og peker framover og sier noe om hva som bør ses på videre for å få en bedre tilstand. Det at alle i fagmiljøet først får definere kvaliteten sammen er et element som gjør denne metoden spesiell og vurderingen relevant. Metoden lar oss belyse problemstillingen fra mange perspektiver, en tilnærmet 360 graders vurdering.

1.4 Begrunnelse for valg av problemstilling/fokusområde

I saken til Hovedutvalget konkretiseres hvilke områder man ønsker belyst:

Hovedområder for evalueringen bør omfatte kvaliteten på elevenes/lærlingenes kompetanse, relevans for arbeidslivet og rekruttering av søkere og rekruttering av lærebedrifter.

Videre er det ønskelig for fylkesutdannings sjefen å evaluere forhold vedr organisering, ressursbruk og økonomi for ordningen, og evt utfordringer som knytter seg til lover og forskrifter.

Aktuelle problemstillinger kan være

- *Har elevene mer anvendelig/anvendbar kompetanse enn ved et ordinært løp?*
- *Gir YSK (dobbeltkompetanseløpet) økt status for yrkesfagene?*
- *Påvirkes yrkesfagene positivt ved at dobbeltkompetansekandidater stiller større krav?*
- *Påvirker ordningen tilgangen på fagarbeidere?*
- *Konkurrerer kandidatene i dobbeltkompetanseløpene med andre lærlinger om tilgjengelige læreplasser?*
- *Påvirker YSK samfunnets tilgang til stabil arbeidskraft på fagarbeidernivå?*
- *Hvordan virker ordningen sammen med hovedsystemet for fagopplæring?'*
- *Er kandidatene bedre rustet for høyere utdanning?*
- *Utfordrer ordningen samarbeid mellom ulike instanser?*

Evalueringen bør være mer enn en vurdering av tiltaket i seg selv, men også inkludere noe sammenlikning med tilgrensende områder.

Hovedinteressenter for evalueringen vil være arbeidslivet, som trenger fagarbeidere med relevant utdanning. Dessuten den enkelte elev/lærling, de aktuelle skolene, relevante opplæringskontor og lærebedrifter som har eller har hatt elever/lærlinger i ordningen.

Øvrige videregående skoler og utdanningsavdelingen bør også bidra i evalueringen.

Eksternvurderingsgruppa har i utgangspunktet valgt å begrense vurderingen til de målformuleringene som kommer fram i kvalitetskjenne-tegnene. Gjennom arbeidet, og særlig i intervjuene, har det kommet innspill som kan svare opp flere av problemstillingene over. Dette blir behandlet i slutten av rapporten.

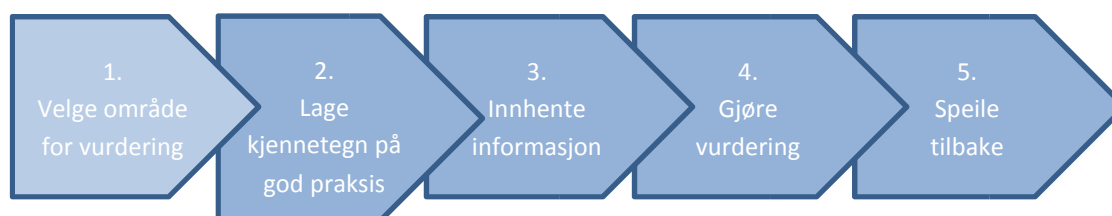
1.5 Beskrivelse av prosess

Med bakgrunn i de føringer som ble lagt har fagopplæringsseksjonen i Buskerud fylkeskommune sammen med ledelsen ved de to skolene og samarbeidsbedrifter utarbeidet kvalitetskjenne-tegn på god praksis (vedlegg 3) innenfor 4 hovedområder:

1. Mestring, motivasjon og relevans
2. Samarbeid om en enhetlig opplæring
3. Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler
4. Øvrige samfunnsmessige konsekvenser

Fullstendig oversikt over kvalitetskjenne-tegnene ligger vedlagt (vedlegg 3).

I vurderingsprosessen har det vært kontakt mellom vurdererne og de ulike grupper som skal vurderes, og ulike typer data er innhentet. Både primær- og sekundærdata er sammenstilt, og vurdererne har hatt fokus på noen tendenser i materialet og speilet det mot kjennete-gn på god praksis. I løpet av vurderingsuka har vurdererne hatt samtaler med ledelsen, lærere, elever/lærlinger, instruktører og opplæringskontor (informanter). Vurdererne observerte også praksis på vurderingsområdet i klasserom og i lærebedrift.

Sluttrapporten er skrevet på bakgrunn av innsamlet materiale og lagt fram for ledelsen og personalet 08.09.17. Detaljert program for gjennomføring av vurderingsuka med navn på informanter, bedrifter og skoler ligger vedlagt (vedlegg 4).

Det er viktig for vurderingen at prosessen er godt forankret hos elever, skolens lærere, skolens ledelse, instruktører, opplæringskontor og andre sentrale samarbeidsparter. Derfor er kjennetegn på god praksis utarbeidet i fellesskap og programmet er lagt slik at de ulike stemmene og aktørene blir hørt og sett.

1.6 Metode

Det er benyttet flere tilnærminger for å belyse temaet, men bærebjelken i arbeidet er SAK-analysen (skåring av kjennetegn på god praksis). Kjennetegnene ble utarbeidet av de involverte parter i forkant av prosessen. Kjennetegnene ble ytterligere bearbeidet av vurdererne for å forenkle språket, da en stor respondentgruppe er elever/lærlinger. Informantene fikk så lenke til kvalitetskjennetegnene på mail/mobil og har skåret. Vurdererne mottok svar fra 76 elever/lærlinger og 53 opplæringsansvarlige (lærer/instruktør). Dette antallet er tilfredsstillende for å gi et godt situasjonsbilde. I analysearbeidet har det vært mulig å skille ut de ulike gruppene på roller, skoler og utdanningsprogram.

Respondentene har scoret kjennetegn på god praksis på to parametere:

- i) Egenvurdering/karakter på skolens grad av måloppnåelse (ift kjennetegn)
- ii) Grad av viktighet

Elever, instruktører, opplæringskontor og pedagogisk personale ble intervjuet med basis i innhentet informasjon, særlig sentralt her var SAK-analysen. Vurdererne utarbeidet i forkant av skolebesøket intervjuguider til de ulike gruppene, med utgangspunkt i skåringen på kjennetegnene og standardavvikene.

Det er valgt ut grupper til intervju: to elevgrupper og to personalgrupper fra Hønefoss vgs, tre elevgrupper og tre personalgrupper fra Lier vgs samt fem grupper fra samarbeidsbedrifter og opplæringskontor. I tillegg er det gjennomført både observasjon og enkeltintervju av både enkeltelever/lærlinger og instruktører/faglige veiledere. Til sammen er ca 40 elever/lærlinger og ca 50 representanter fra bedrifter og skole blitt intervjuet enkeltvis eller i grupper. I tillegg kommer noe observasjon i klasserom der ikke alle ble intervjuet i etterkant.

Vurdererne understreker at rapporten er et øyeblikksbilde fra uke 36 på de to videregående skolene og for dette utdanningsløpet, og baserer seg på kvaliteten av tilgjengelig informasjon i tillegg til metodens validitet for å belyse problemstillingen. Vurderingen har ikke belyst alle forhold ved denne opplæringen, men er en oppsummering av informasjon som vurdererne har fått tilgang til under vurderingsuken speilet mot valgt fokusområde og tegn på god praksis.

2 Oppsummering av funn

2.1 Forberedende arbeid

Alle involverte i dobbeltkompetanseløpet har fått undersøkelsen på mail. Her kan respondenten svare enten på PC eller mobil. Undersøkelsen var noe ulikt utformet avhengig av om den gikk til elev/lærling eller opplæringsansvarlige (skole/bedrift). Innholdet i de to undersøkelsene var identisk.

Vurdererne har brukt tilbakemeldingene fra undersøkelsen som utgangspunkt i samtaler med informantene. Det ble særlig vektlagt kjennetegn som ble skåret som viktige og hvor de var mindre gode, for å få et mer utfyllende bilde av disse områdene.

Kjennetegn for god praksis ligger vedlagt (vedlegg 3).

2.1 SAK analysen

Oversikt over kjennetegn og skåringer med kommentarer

Både opplæringsansvarlig og elev/lærling skårer definitivt høyest på dette kriteriet.

Eleven/lærlingen sier i intervjuene at dette henger sammen med at de lærer teori på skolen og går raskt ut i praksis og får bekreftet det de lærer på skolen. De sier også at den hyppige vekslingen bidrar til at de ikke «rekker å bli lei av noe». De er fornøyd med å være i jobb og også beholde fellesskapet med jevnaldrende på skolen.

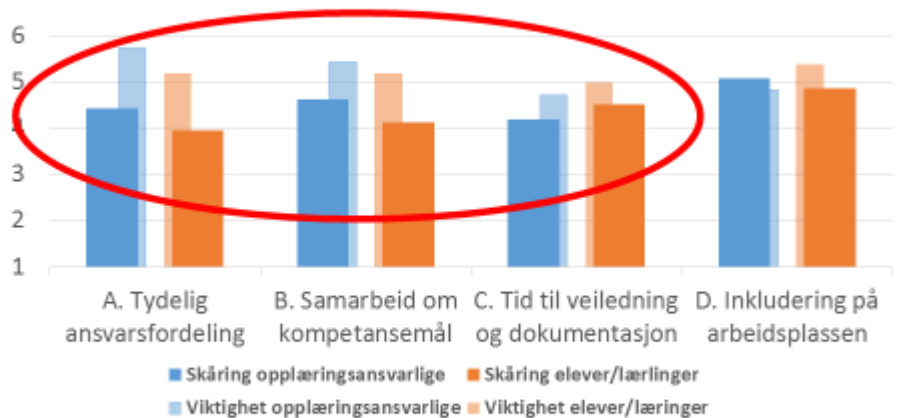
De kommer også tidlig ut i arbeidslivet og det er ofte det første arbeidsforholdet de har. Det gjør at lærebedriftene kan «forme dem» ut fra krav og forventninger på arbeidsteden. Elevene sier også at de møter «virkeligheten» raskt til tross for at de er unge og de mener at de takler det godt. De forteller at det kan dukke opp krevende situasjoner som gjør at de må opptre profesjonelt og ta stilling til etiske dilemmaer de står oppi som kanskje jevnaldrende ikke opplever. De sier at de derfor opplever å bli modne og «voksne» raskt.

De sier også at det er stas med et formelt ansettelsesforhold med lønn, tillit og at det bidrar til at de føler seg verdifulle: «Det er jo gøy å være så ung å ha så mye ansvar, da»!

De opplæringsansvarlige bekrefter eleven/lærlingens opplevelse og beskrivelse.

Det er jo gøy å være så ung og ha så mye ansvar, da!

2. Samarbeid om en enhetlig opplæring

Både opplæringsansvarlige og elev/lærlinger melder om at dette er et område der det er behov for forbedringer. Mye fungerer godt som alle melder om. Samtidig som det både i skåringen og i intervjuene blir pekt på viktige faktorer som bør forbedres.

Inntaksprosessen blir beskrevet av elev/lærlingene og opplæringsansvarlige som grundig og god. Det arrangeres et møte på våren der elev og foresatte møter skolen og ansvarlige for lærebedrifter. I møtet gis grundig informasjon om dobbeltkompetanseløpet og de konsekvensene dette løpet gir. I samtaler med skolene og i intervjuene av elev/lærlingene blir disse møtene omtalt som viktig for motivasjon, omdømme og mestring.

Du verden å fint dem har takla det, det må jeg si

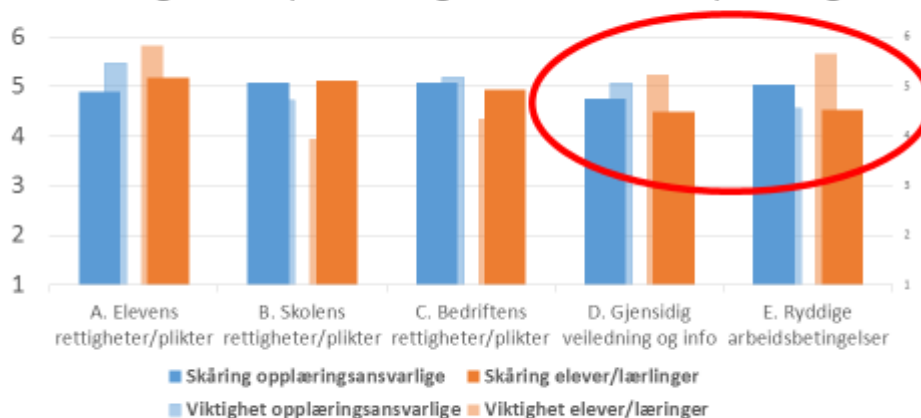
Det er nyttig for bedriften at de har oss – elsker denne linja!

Elev/lærlingen sier at de får god støtte fra skolen de to første årene. Og det oppleves positivt for alle at læreren følger elev/lærlingene ut i lærebedrift i YFF. Flere lærebedrifter mener dette er positivt for de ansatte i bedriftene også og gir bidrar til et

faglig fokus som utvikler kompetansen til alle. Det arrangeres også felles nettverkssamlinger og fagdager for elev/lærling, lærer og ansatte som oppleves av alle som verdifulle. Eleven/lærlingen deltar på kurs og julebord, blir venner med kollegaene, og føler at de hører til på jobb.

Mange involverte melder i intervjuene om uklarheter i ansvarsforholdet på flere områder i dobbeltkompetanseløpet som skaper unødvendig uro og uforutsigbarhet. Dette knytter seg blant annet til bruk av dokumentasjonsverktøy, ansvar for elev/lærlingen vg 3 og 4, lønn og arbeidsforhold. Det kan være mye å hente på å avklare disse utfordringene.

3. Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler

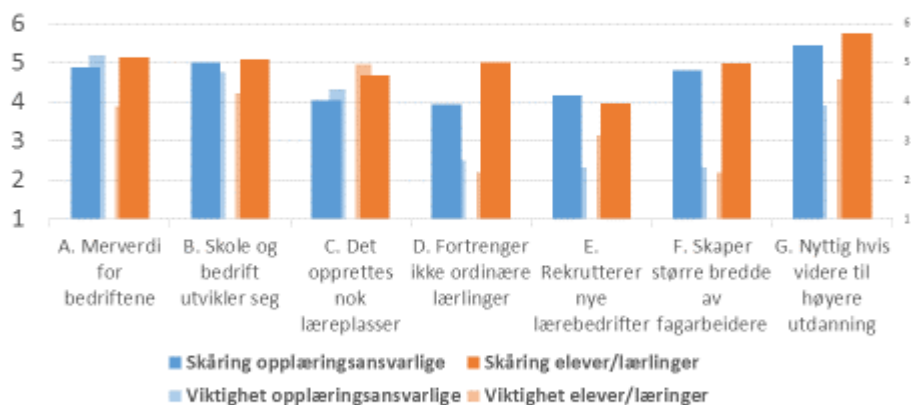
Jeg ser alt med andre øyne når jeg er på skolen nå, med å møte opp tidsnok og dette med disiplin og sånn

«Jeg ser alt med andre øyne når jeg er på skolen nå, med å møte opp tidsnok og dette med disiplin og sånn.»

Mange elever/lærlinger er opptatt av å ta ansvar og stå opp for egne rettigheter. De sier i intervjuer at de ikke alltid opplever at lærebedriftene har full oversikt over dette; for eksempel kan lønn og arbeidstid og forskjellen mellom 4-årig løp og 2+2 være uklart for bedriftene. Mange er også usikre på hva som er tid til YFF og hva som er læretid.

Mange, både opplæringsansvarlige og elev/lærlinger forteller om en del oppstartsproblemer, men at mye har falt på plass etter hvert. Likevel er det ting som tyder på at det fortsatt er en del ulik håndtering av lønn, arbeidstid, turnus, tillegg, ferie o.l.

4. Øvrige samfunnsmessige konsekvenser

Elev/lærlingene og opplæringsansvarlige er enige om at disse ungdommene kommer raskere inn i verdiskaping fordi de utvikler tidligere en selvstendighet og ansvarlighet i arbeidet og kan for eksempel ta ekstravakter o.l. Flere opplæringsansvarlige sier også at samarbeidet med arbeidslivet smitter over til flere deler av skolen og flere drar nytte av dette.

Flere opplæringsansvarlige peker også på at partene får større respekt for hverandre når de er medansvarlige for eleven/lærlingens opplæring. Lærebedriftene opplever også at de får mer støtte fra skolen med det 4-årige løpet, særlig de to første årene.

Når det gjelder antall læreplasser, er det klart at 4-årig løp okkuperer en «fysisk plass» dobbelt så lenge. Samtidig melder skolene og opplæringsansvarlige at noen bedrifter tar flere lærlinger, og enkelte «passive» bedrifter aktiveres. Det er derfor noe usikkerhet om dette fortrenger 2+2-lærlinger. Dette kan undersøkes nærmere.

Elev/lærlingene opplever at de er en ressurs for bedriftene: «Nyttig for bedriften at de har oss. Det jeg driver med er bra!» Og en yrkesfaglærer uttalte: «Dette er framtiden for å skape gode fagarbeidere»

De er jo ansatt fra første dag

2.3 Dobbeltkompetanseløpets sterke sider

Det er i hovedsak liten spredning på skåringene som opplæringsansvarlige og elever/lærlinger har gjort, og de er også ganske omforent om hva de mener er viktig. Følgende kjennetegn har fått høye skår fra alle respondenter.

- I. Veksling mellom skole og bedrift gir mestringsfølelse
- II. Veksling mellom skole og bedrift gir motivasjon
- III. Sammen gir erfaringene fra skole og bedrift kunnskap eleven/lærlingen kan bruke
- IV. Sammen gir erfaringene fra skole og bedrift en dypere fagforståelse

Kjennetegn i og ii

Intervjuene med skolen og bedriftene, opplæringsansvarlige og elever/lærlinger bekrefter dette bildet. Elev/lærlingene er svært fornøyd med dobbeltkompetanseløpet og beskriver hvor vellykket den hyppige vekslingen mellom teori og praksis er både for mestringsfølelsen og for motivasjonen. De mener også at de lærer raskt å opptre profesjonelt og ta ansvar i en voksenverden ganske tidlig.

De får bygd opp teorien sin rundt det de lærer i praksis

De beskriver også hvordan vekslingen gir dem bekræftelser på at de har anvendelig kunnskap og at de opplever seg verdsatt av lærebedriften. Opplæringsansvarlige bekrefter elevene/lærlingenes beskrivelser og melder også at de ansatte ofte spør dem om faglige ting.

Kjennetegn iii og iv

Elev/lærlingen beskriver også at det er lettere å forså teori når de er ute i praksis. Prosedyrer de lærer på skolen kan de gå ut og praktisere rett etterpå. De sier også at teorien blir enklere å tilegne seg når de raskt kan erfarer det i praksis. Dette stimulerer også ønsket de har til å praktisere.

Kunnskapen de lærer på skolen kan de bruke med en gang ute

Både elev/lærlinger og opplæringsansvarlige beskriver at de opplever at elevene får en dypere fagforståelse og at de gjennom teori og praksis opplever dybdelæring i lærebedriften fordi de har knagger å henge kunnskap og erfaringer på.

Opplæringsansvarlige sier også at det er kort vei fra spørsmål til svar og at ordinære løp ikke gir den samme innsikten og dybden i lærebedriften alene.

2.4 Utviklingsområder

Selv om både elevene/lærlingene og opplæringsansvarlige skårer høyt på de fleste kjennetegnene, så er det områder noen eller flere aktører mener at de kan bli bedre på.

- *Det eleven/lærlingen lærer på skolen stemmer med det som gjøres i yrket.*

Lærerne og elevene/lærlingene mener at dette stemmer, men her skiller lærebedriftene seg ut. De skårer ikke like høy grad av tilfredshet på dette kjennetegnet.

Dette gjelder også for følgende kvalitetskjenntegn

- *Det er tydelig hva som er skolens ansvar og hva som er bedriftens ansvar*

Det har vært særlige utfordringer mellom vg2 og vg3, der skolen ikke lenger har ansvar for opplæringen og lærebedriften overtar. Dette gjaldt spesielt det første kullet. Skåringen som er gjort kan tyde på at det fortsatt gjenstår forbedringsarbeid før alle mener at de har oppnådd god kvalitet på dette området. I intervjuene har aktørene også beskrevet eksempler.

- *Skole og bedrift samarbeider godt om alle kompetansemålene i utdanningen*

Mange elever sier i intervju at det er stor sammenheng mellom teori og praksis. Samtidig sier noen at det fremdeles er noen utfordringer og at de ønsker seg bedre kommunikasjon mellom skole – lærebedrift. Her mener de bedriften/ kommunen må ta mer initiativ. At lærerne hospiterer på arbeidsplassen gir ballast for å følge elevene videre og begge skoler har nettverkssamlinger og fagdager der skole og bedrift deltar sammen med elev/lærlinger. Disse arenaene blir ansett som verdifulle.

- *Det er nok tid til samtale og veiledning mellom faglærer, bedrift og eleven/lærlingen og til nødvendig dokumentering*

Elevene/lærlingene forteller at de ble veldig godt informert om tilbudet på våren. Skolene og bedriftene informerte og gjennomførte intervjuer med elevene og deres foresatte og bedriftene gjennomførte speed-date med elevene i prosessen før elevene fikk vite om de fikk tilbud om plass.

Mange melder også om god oppfølging fra skolen gjennom YFF 1. og 2. år. Dette gjør at kommunikasjonen mellom skole og lærebedrift blir oppfattet som god. Noen respondenter mente imidlertid at kommunikasjonen mellom skole og lærebedrift har et utviklingspotensial.

Elevene/lærlingene sa også at de var usikre på hvilket dokumenteringsverktøy de skulle bruke blant annet. Læreplanen er heller ikke like godt kjent for alle og elevene sier at de opplever dette veldig ulikt.

2.5 Andre interessante funn

Vi mener at gjennom denne SAK analysen og medfølgende observasjoner og intervjuer har fått belyst flere av Hovedutvalgets problemstillinger.

- *Har elevene mer anvendelig/anvendbar kompetanse enn ved et ordinært løp?*
- *Gir YSK (dobbeltkompetanseløpet) økt status for yrkesfagene?*
- *Påvirkes yrkesfagene positivt ved at dobbeltkompetanseskandidater stiller større krav?*
- *Påvirker ordningen tilgangen på fagarbeidere?*
- *Konkurrerer kandidatene i dobbeltkompetanseløpene med andre lærlinger om tilgjengelige læreplasser?*
- *Påvirker YSK samfunnets tilgang til stabil arbeidskraft på fagarbeidernivå?*
- *Hvordan virker ordningen sammen med hovedsystemet for fagopplæring?*
- *Er kandidatene bedre rustet for høyere utdanning?*
- *Utfordrer ordningen samarbeid mellom ulike instanser?*

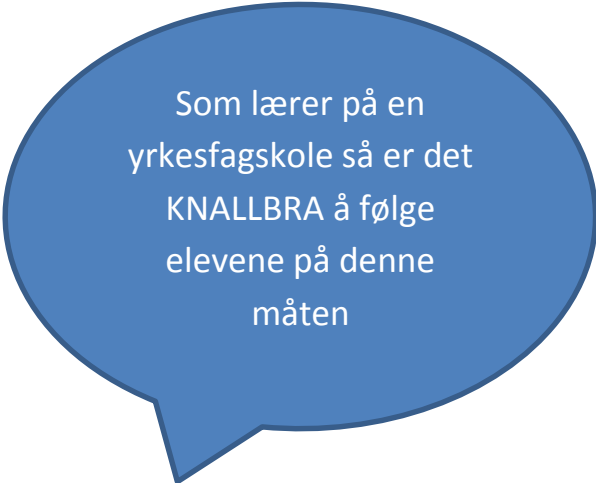
Elevene/lærlingene har en kompetanse som passer godt med arbeidslivets behov og oppleves mer anvendelig enn ordinære lærlinger da alle ender opp med et fagbrev ved endt utdanning, slik at tilgangen på fagarbeidere vil øke. Noen oppgir for eksempel at de vil studere sykepleie etter at de har

jobbet som helsefagarbeider et år, og at de da vil tilbake til hjemkommunen og jobbe. Elevene er godt rustet til videre utdanning og er godt kjent med praksisfeltet når de skal ut i jobb senere.

I intervjuene melder noen informanter at det kan se ut som at yrkesfagenes status øker som en følge av dette løpet. Det ordinære YF-løpet har ifølge våre informanter lavere status, lav søking og få elever/lærlinger som gjennomfører med fagbrev. Mange elever fortsetter på påbygg. Elever som ikke tidligere har tenkt yrkesfaglige utdanningsløp velger dobbeltkompetanseløpet forteller de i intervjuer. Det at det er større krav til inntak gjør at det oppleves som et privilegium å gjennomføre et slikt løp. Skolene opplever en smitteeffekt over på de ordinære løpene.

Når det gjelder antall læreplasser så melder noen informanter at det i forbindelse med dobbeltkompetanseløpet kan ha blitt rekruttert noen flere lærebedrifter. Begrunnelsen antas å være den tette oppfølgingen de to første årene. Dette oppleves som en trygghet for usikre og nye lærebedrifter. Etablerte lærebedrifter ser litt ulikt på ordningen. I noen tilfeller har de ikke kapasitet til å ta inn lærlinger i begge ordningene. Her kreves det samarbeid og smidighet fra alle parter for å få til et så godt system som mulig for eleven/lærlingen.

I tillegg til de problemstillingene hovedutvalget pekte på, har det gjennom denne vurderingsprosessen også kommet fram ytterligere interessante aspekter som påvirker ungdommenes valg. Lave stillingsbrøker i helsesektoren og mangel på anerkjennelse av fagbrev innenfor kontor og administrasjon er eksempler på dette

Som lærer på en yrkesfagskole så er det KNALLBRA å følge elevene på denne måten

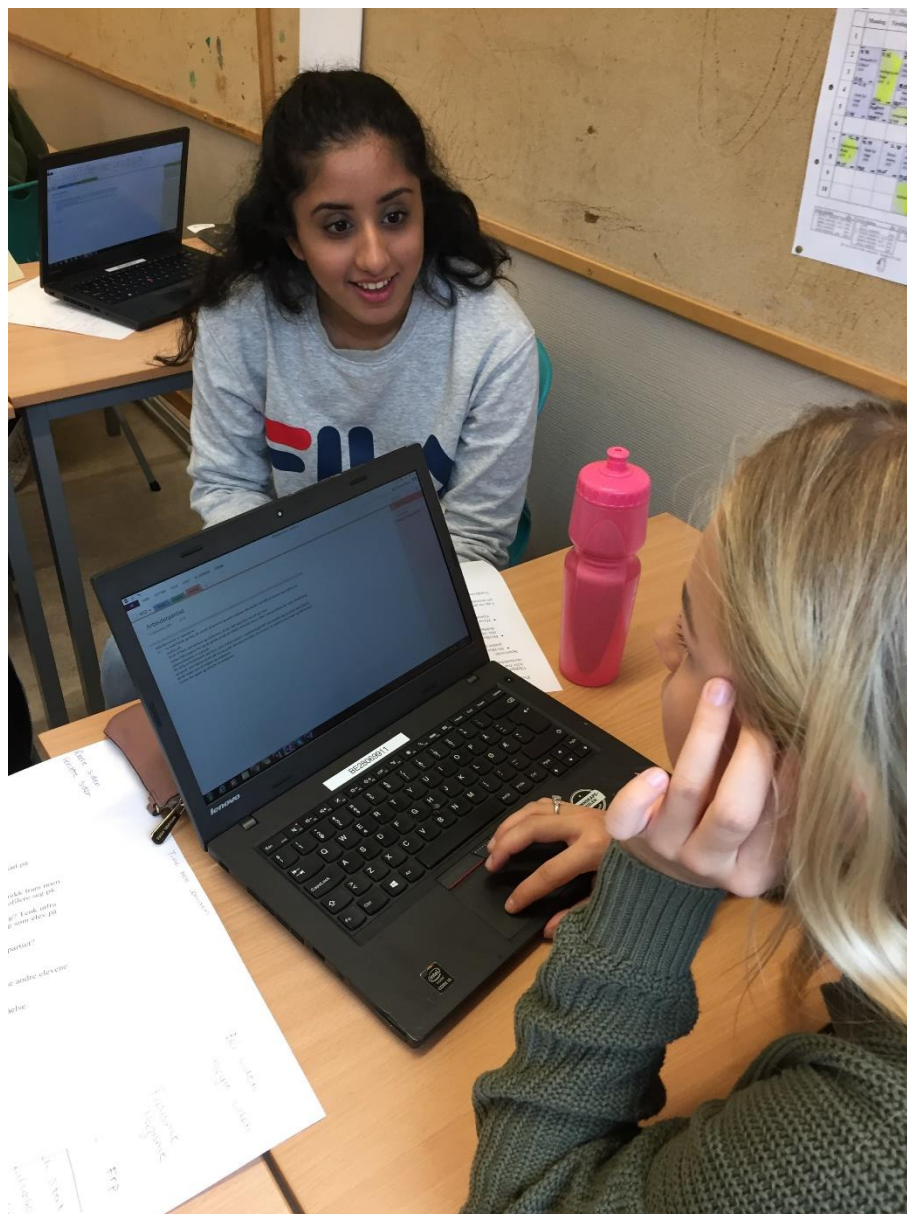

3 Innspill til videre refleksjon

Gjennom arbeidet med vurderingen har vurdererne definert noen spørsmål til videre refleksjon

- Hvordan kan ansvars plasseringen tydeliggjøres?
- På hvilke områder bør det være mer felles praksis og avtaleverk?
- Hvordan bør det arbeides for å oppnå dette?
- Hvilke parter bør være involvert?

Oppsummering fra gruppearbeid rundt refleksjonsspørsmålene ligger vedlagt rapporten (vedlegg 5).

Vedlegg 1

Fag- og timefordeling dobbelkompetanseløp Lier videregående skole, 2014-2018

Salg, service og sikkerhet

	1. år	2. år	3. år	4. år
Fellesfag	Timer per uke	Timer per uke	Timer per uke	Timer per uke
Norsk	2	2	4	6
Engelsk	3	2		
Matematikk	3	5		
Naturfag	2		3	
Kroppsøving	2	2	2	
Historie				5
Samfunnsfag		3		
Programfag til valg			5	
Programfag				
Planlegging	6			
Drift- og oppfølging	6			
Kommunikasjon og service	5			
Prosjekt til fordypning	6	9		
Markedsføring og salg		6		
Økonomi og administrasjon		6		
Sikkerhet		5		
Sum timer	35	40	14	11

1. og 2. år: To dager praksis per uke

3. og 4. år: Tre dager praksis per uke

Fag- og timefordeling dobbelkompetanseløp Lier videregående skole, 2014-2018

Helsefagarbeider

	1. år	2. år	3. år	4. år
Fellesfag	Timer per uke	Timer per uke	Timer per uke	Timer per uke
Norsk	2	2	4	6
Engelsk	3	2		
Matematikk	3	5		
Naturfag	2		3	
Kroppsøving	2	2	2	
Historie				5
Samfunnsfag		3		
Programfag til valg			5	
Programfag				
Helsefremmende arbeid	7	7		
Kommunikasjon	5	5		
Yrke	5	5		
Prosjekt til fordypning	6	9		
Totalt antall timer	35	40	14	11

1. og 2. år: To dager praksis per uke

3. og 4. år: Tre dager praksis per uke

Vedlegg 2

Fagfordeling	Pr uke
Vg1:	
Programfag	
Helsefremmende arbeid	7t
Kommunikasjon og samhandling	5t
Yrkesutøvelse	5t
Prosjekt til fordyping	6t
En dag pr uke ute i bedrift (læretid)	
Fellesfag	
Engelsk	3t
Kroppspøving	2t
Matematikk	3t
Naturfag	2t
Norsk	2t
Sum t på skole pr uke Vg1:	35t
Vg2:	
Programfag	
Helsefremmende arbeid	7t
Kommunikasjon og samhandling	5t
Yrkesutøvelse	5t
Prosjekt til fordyping	9t
To dager pr uke i bedrift (praksis/læretid)	
Fellesfag:	
Engelsk	2t
Kroppspøving	2t
Norsk	6t
Sum t på skole pr uke Vg2:	26t
Vg3:	
Tre dager pr uke i bedrift (læretid)	
Matematikk	5t
Norsk	6t
Samfunnsfag	3t
Sum t pr uke på skole Vg3:	14t
Vg4:	
Fire dager pr uke i bedrift (læretid)	
Historie	5t
Naturfag	3t
Sum t pr uke på skole Vg4:	8t

Vedlegg 3

Kjennetegn på god praksis for dobbeltkompetanseløpet

Kriterier	Kvalitetskjennetegn
Mestring, motivasjon og relevans	<ul style="list-style-type: none"> • Veksling mellom skole og bedrift gir mestringsfølelse • Veksling mellom skole og bedrift gir mer motivasjon • Sammen gir erfaringene fra skole og bedrift kunnskap eleven/lærlingen kan bruke • Sammen gir erfaringene fra skole og bedrift en dypere fagforståelse • Det eleven/lærlingen lærer på skolen stemmer med det som gjøres i yrket • Det eleven/lærlingen gjør i bedriften er relevant for utdanningen
Samarbeid om en enhetlig opplæring	<ul style="list-style-type: none"> • Det er tydelig hva som er skolens ansvar og hva som er bedriftens ansvar • Skole og bedrift samarbeider godt om alle kompetansemålene i utdanningen • Det er nok tid til samtale og veiledning mellom faglærer, bedrift og eleven/lærlingen, og til nødvendig dokumentering. • Eleven/lærlingen er sosialt inkludert i bedriften, og deltar i kurs og opplæring sammen med de andre.
Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler	<ul style="list-style-type: none"> • Eleven/lærlingen kjenner til sine rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler, og følger dem • Skolen kjenner til sine plikter og rettigheter, og følger dem • Bedriften kjenner til sine plikter, rettigheter og arbeidslivets spilleregler, og følger dem • Skole og bedrift gir hverandre nødvendig informasjon og veiledning om rettigheter og plikter • Bedriften er ryddig når det gjelder lønn, arbeidstid, rutiner for fravær, og hvis det oppstår uenighet eller konflikt
Øvrige konsekvenser av dobbeltkompetanseløpet	<ul style="list-style-type: none"> • Bedriften opplever merverdi ved å ha lærlinger fra dobbeltkompetanseløpet • Skolen og bedriften utvikler seg som følge av samarbeidet • Det opprettes nok læreplasser til de som følger dette løpet, og de får tildelt læreplassen i god tid. • De som følger dette løpet tar ikke læreplasser fra de som kun tar fagbrev • Det opprettes læreplasser hos bedrifter som ikke har hatt lærlinger før • Når bedriftene skal ansette fagarbeidere, har de større bredde å velge fra • De som har fulgt dette løpet har god nytte av det hvis de går videre til høyere utdanning

Vedlegg 4

Gjennomføringsplan for vurderingsuke – dobbeltkompetanse

Dato	Når	Hva	Hvor og hvem
Mandag 4.9 Hønefoss vgs. med samarbeidspartnere	08:30-09:00	Samtale med ledelse	Hønefoss vgs. Rom 109 Torunn Mathisen, Geir Dahlberg, Torgrim Rian, Dag Erik Sommerud
	09:10-09:25	Klasseromsobservasjon 4.år	Klasserom 345, HIS1003 Lærer: Jørgen Vestheim
	09:30-09:45	Klasseromsobservasjon 3.år	Klasserom 209, MAT 1005 Lærer: Jan Erik Sire
	09:45-10:00	Pause	
	10:05-10:30	Intervju med elever	4 HFA rom 109
	10:35-11:00	Intervju med elever	3 HFA rom 109
	11:00-11:45	Lunsj	Stua Evalueringsgruppe+ kontaktlærere, rektor, områdeleder
	11:45-12:00	Reisepause	Til Hole bo-og Rehab.
	12:00 -12:30	Intervju med faglig leder	Marianne Jensen
	12:30-13:00	Observasjon i lære	Rachel Steinsvik, 4FHA (HBR)
	13:00-13:30	Observasjon i lære	Live Tolpinrud, 4HFA (Vikstunet)
	13:30-13:45	Reisepause	Til Hønefoss vgs
	14:00-14:30	Intervju med ledelse skole	Torunn Mathisen, Geir Dahlberg, Torgrim Rian, Dag Erik Sommerud
	14:30-15:00	Intervju med lærere skole	Marie Mugaas, Knut Thorvaldsen, Nina Bøen, Torgrim Rian, Jan Erik Sire, Jørgen Vestheim, Ellen B.Tuvsjøen, Solveig K. Bjelke, Daniel Olsen
Tirsdag 5.9 Liers vgs	08:15-09:00	Innledende samtale med ledelse	Rektors kontor. Rektor, ass.rektor, avd.leder HO og arbeids- og næringslivs koordinator
	09:00-09:20	Klasseromsobservasjon	Klasserom A121 2HFA – Torunn Lund, Helsefag
	09:20-09:40	Klasseromsobservasjon	Klasserom A219 Lærer Trine Wæhre, elever fra 3. år i 4-årige løp som har valgt programfag sosiologi
	09:40-09:45	Pause	
	09:45-10:10	Intervju med elever/lærlinger SS og HO	Møterom C121 Vg.3-elever 3 fra SS og 3 fra HO SS: Halima Siddique Thomas Horne Olsen, Veronika Jansen HO: Kaja Brager-Larsen Ingvild Vinbæk Hanna Brurås
	10:10-10:35	Intervju med elever/lærlinger SS og HO	Møterom C121 Vg.3-elever 3 fra SS og 3 fra HO

			SS: Jørgen Evensen, Tobias Hoff, Tine Johnsen Moe HO: Ida Christensen, Emilie Hansen, Angel Ssibazuriwaso
	10:35-11:00	Intervju med elever/lærlinger SS og HO	Vg.4-elever 3 fra SS og 3 fra HO SS: Sigurd Bang, Ingrid Lindseth-Larsen, Mathea Gundesø HO: Kaja Strand, Malin A. Grønland, Celine Werner
	11:00-11:05	Pause	
	11:05-11:30	Intervju med lærere	Møterom C121 SS og fellesfagslærere Eirin H.Aspestrand,Siri Nordheim, Trine Wæhre
	11:30-11:55	Intervju med lærere	Møterom C121 HO og fellesfagslærere Torun Lund, lise Røed Ødegaard, Katrine W. Jansen
	11:55-12:30	Lunsj	
	12:30-12:55	Intervju med lærere	Møterom C121 Kontaktlærere og faglærere vg.4 Michael Nyland, Camilla Landsverk
	12:55-1300	Pause – bytte rom	
	13:00	Intervju med ledelse	Rektors kontor Rektor, ass. Rektor, avd.leder HO, avd.leder fellesfag, arbeids- og næringslivs koordinator
Onsdag 6.9 Liers samarbeidspartnere	08:30-09:00	Intervju med faglig leder	Clarion hotell Tollboden Salgsfaget. Veileder Elin Ottersbo
	09:00-09:30	Observasjon i lære	Lærling: Sonia; tid spesifiseres i samarbeid med veileder
	09:30-10:00	Reisepause	Rådhuset, Lier kommune
	10:00-10:30	Intervju med faglig leder	På rådhuset i Lier kommune Helsefagarbeiderfaget: HR-rådgiver Bjørnar Dahler
	10:30-11:00	Reisepause	Bratromveien 3-5
	11:00-11:30	Observasjon i lære	Lærling Verera Gashi Faglig leder: Sanja Veileder: Gro Elin
	11:30-1200	Reisepause	Eplehagen (Villa Skaar, Sylling)
	12:00-12:30	Observasjon i lære	Lærling Ane Vannebo Faglig leder: Thomas Riis
	12:30-13:00	Reisepause	Lier vgs.
	13:00-13:45	Møte Securitas og lærling på Lier vgs.	Securitas – sikkerhetsfaget Opplæringsleder for fag Tom Andersen og 6 lærlinger fra sikkerhetsfaget vg.2
	13:45-14:00	Reisepause	Fylkeshuset

	14:00-14:45	Intervju med faglig leder Kontor- og administrasjonsfaget:	Ingvild Bellen Wear, BFK Veiledere: Mette og Gunn
	14:45-15:30	Observasjon i lære	Lærling Mathea
Torsdag 7.9 Intervjuer samarbeidsparter	08.30-09.30	Intervju opplæringskontorer/bedrifter på Ringerike	Hønefoss vgs. Ringerike kommune (Karine Gundersen og Nita Vørner Bjerke), Vestre Viken (Grethe Skaalvik), Hole kommune (Marianne Jensen og Helmer Berg), Krødsherad kommune (Geir Haukeland), Flå kommune (Kari Stillingen Rapp og Kristin Øverli) KOB (Lena Ask Røed)
		Reisepause	Til Drammen
	11.00-11.30	Intervju Ipraxis, OLT, KOM, BOB, Securitas med medlemsbedrifter	Hotellet
		Lunsj	
	12.00-12.45	Intervju Asker kommune, Aleris helse og omsorg, Drammen kommune, Røyken kommune, Øvre Eiker kommune	Hotellet
		Pause	
	13.00-14.00	Samtale med Kommunenes opplæringskontor med medlemsbedrifter BFK, Lier, Nedre Eiker, Hurum, Villa Skaar	Hotellet
	14.00-15.00	Samtale med lærebedrifter service og samferdsel: NAV Buskerud, Bauhaus, G Sport Gulskogen, Gresvig Detaljhandel, Jysk Guldlisten, Kaffekværna, Kiwi Minidrift, Lefdal Elektromarked, Lier Jernvareforretning, Torshov Bilrekvisita.	Hotellet
	15.00-15.30	Samtale med fagopplæringsseksjonen	Hotellet
	15.30-16.15	Samtale Y-nemnd, politikere i HUU?	Hotellet
Fredag 8.9	0800-1200	Forberedelse av presentasjon	Hotellet
	1200-1300	Presentasjon	Lier vgs. - auditoriet
	1300-1400	Oppgaver – ut fra det vi har lært, hva gjør vi sammen i	

		inneværende skoleår og i neste skoleår	
	1400 -1600	Ferdigstillelse av rapport	Hotellet?

Endelig utgave

Vedlegg 5

OPPSUMMERING fra gruppene

Gruppe 1

TYDELIGGJØRES –overgang vg2 – vg3	
Lærebedrift	Skole
Økt ressurs til koordinator i kommunen og lærer/veileder i KOB	Kontakt med programfaglærer hele løpet
Definere veiledere + stedfortreder (hver elev/lærling 2 definerte veiledere)	Gjenta informasjon om løpet i vg3 og vg4 – progresjon
Rolleavklaring – veilederansvar	Oppstartsmøte ved bytte av praksisplass
Profesjonalisere veilederrollen	Vedre sammenheng teori/praksis i 4 år – helst kontaktlærer

Gruppe 2

1. Bedriften må vite hva som er YFF-timer og hva som er lærlingtimer (har fått oversikt over YFF og lærlingene er satt i turnus)
2. Overføringsmøte vg2 – vg3
3. Informasjonen må nå alle
4. Gode planer – hvem gjør hva
5. Kontaktperson på skole på vg3 og vg4
6. Avklaringsmøte i forkant av praksis med oppfølgingsansvarlig skole og lærebedrift
7. Avdelingsleder møter ved skifte av praksis
8. Felles praksis: lønn, tillegg, ved sykdom på helgevakter, klare arbeidstider
9. Hvilke parter er involvert?
 - a. Oppstartsmøter: avdelingsleder, veileder, lærer og elev/lærling

Gruppe 3

1. Stå tydelig på timeplanen hvilke dager som er YFF og lærling
 - a. Kan bli bedre oppfølging fra KOB
2. Lik arbeidsavtale i samme fag – lønns- og arbeidsvilkår
3. Tettere samarbeid mellom Lier og Hønefoss – lærere/elever/bedrifter
 - a. Møtepunkt og dialog mellom skolene

Gruppe 4

1. En samtale på slutten av vg2 hvor lærer – bedrift – lærling – veileder/avdelingsledere – opplæringskontor er til stede
2. I starten av vg1 – går gjennom samarbeidsavtale og klargjør hvem som har ansvar for hva
 - a. Læreren informerer om regelverket
3. Lærerne informerer om regelverket, praksistimer og tydeliggjør forskjellen

Gruppe 5

1. Hvordan kan ansvars plasseringen bli bedre?
 - a. Større involvering fra bedriftens side i utdanningsløpet
 - b. Hele avdelingen må være involvert og informert
 - c. Lærlingen må være informert

2. På hvilke områder bør det være mer felles praksis, regler og avtaleverk
 - a. Lik lønn uavhengig av praksisplass (timelønn og tillegg)
3. Hvordan bør det arbeides for å oppnå dette?
 - a. Samarbeid mellom bedrifter, avtaler og kontrakter
4. Hvilke parter bør være involvert?
 - a. Lærling, bedrift, skole

Vedlegg 6

Dobbeltkompetanseløpet

Ekstern vurdering på Lier og Hønefoss videregående skoler
08.09.2017

Eksternvurdering

- Vurderere
- Formål
- Metodikk

Dobbeltkompetanseløpet

- 4-årig lærling
- HO: Helsefag
- SS: Salg, sikkerhet, kontor, logistikk
- To skoler
- Mange lærebedrifter

Problemstilling:

*Gir dobbeltkompetanseløpet
læringsbetingelser og
læringsutbytte som svarer
på arbeidslivets og
ungdommens behov?*

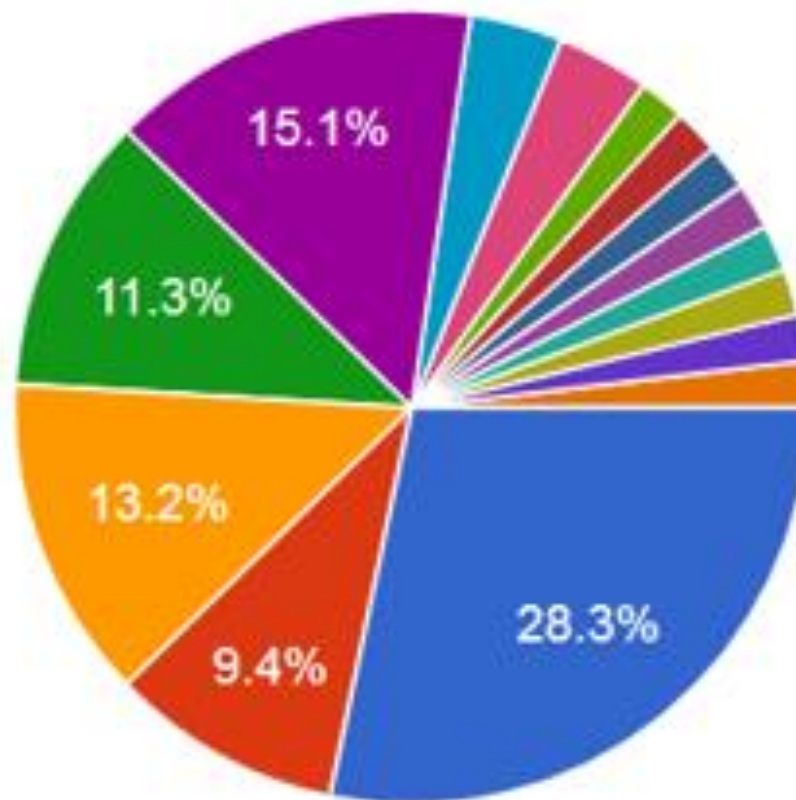
SAK-analysen

- Spørreundersøkelse
- 4 kriterier/områder
- 22 kvalitetskjennetegn
- 129 respondenter (76 elever/lærlinger, 53 opplæringsansvarlige fra skole og arbeidsliv)

Opplæringsansvarlige

Jeg er

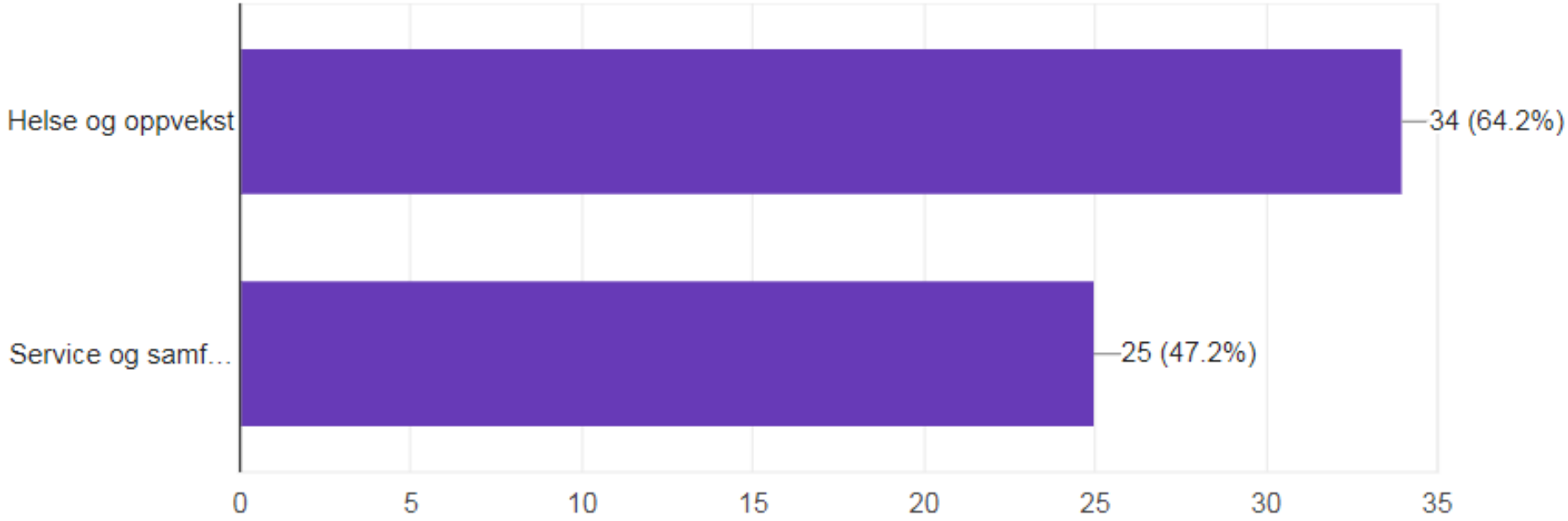
53 responses

- Instruktør/veileder/faglig leder
- Opplæringskontor
- Yrkesfaglærer
- Fellesfaglærer
- Skoleleder
- Fagkonsulent i fagopplæringen
- Koordinator
- Fagrådgiver i virksomheten
- Personalsjef Hole kommune
- avdelingsleder
- Institusjonsleder
- fagopplæring
- kontaktperson
- HR
- Leder

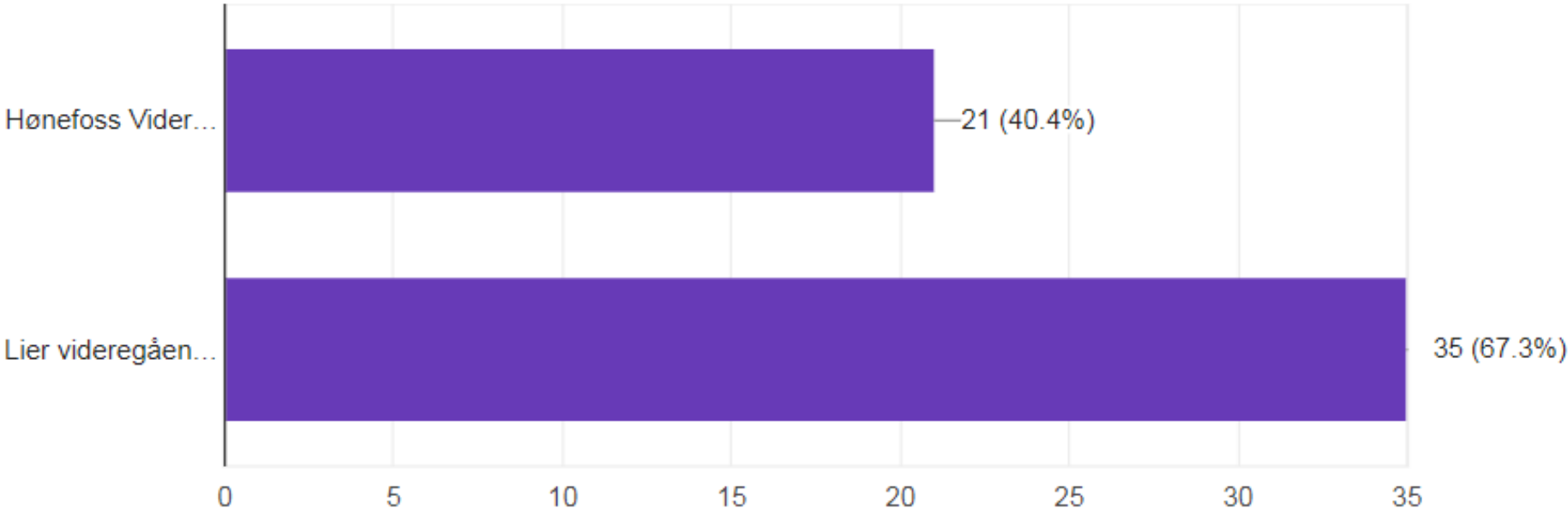
Utdanningsprogram:

53 responses

Aktuell(e) skole(r):

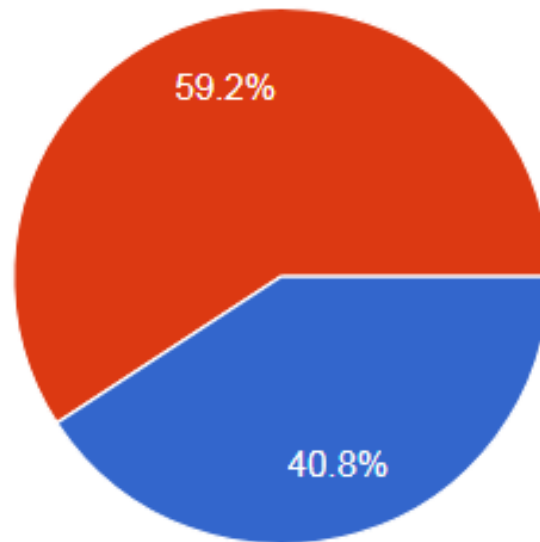
52 responses

Elever/lærlinger

Jeg er elev/lærling ved

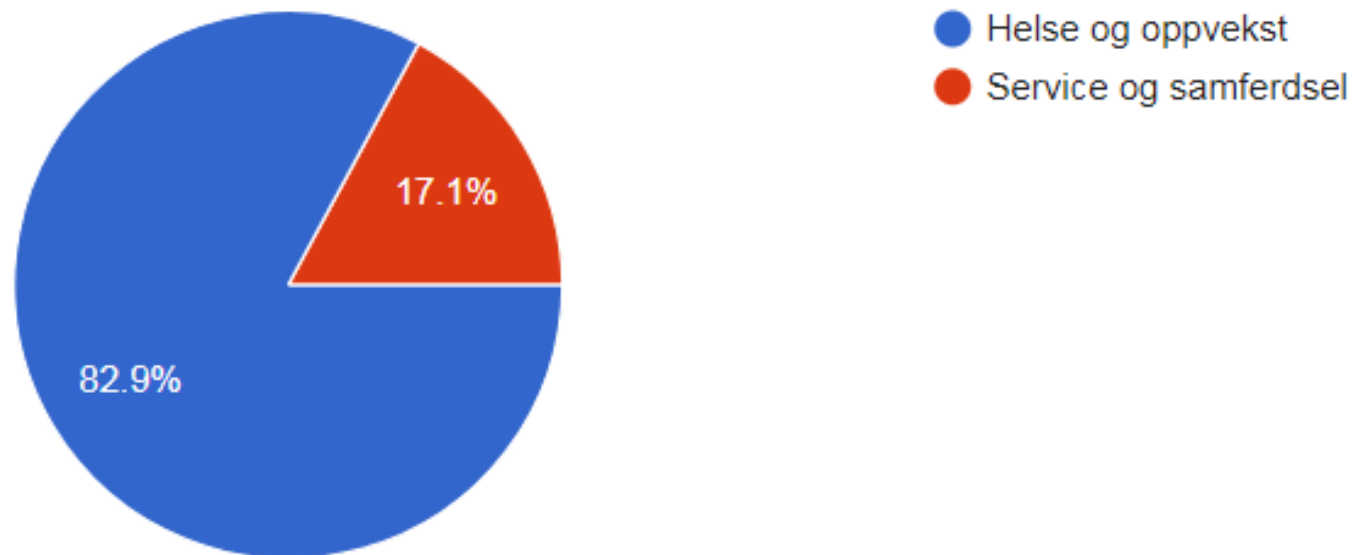
76 responses

- Hønefoss videregående skole
- Lier videregående skole

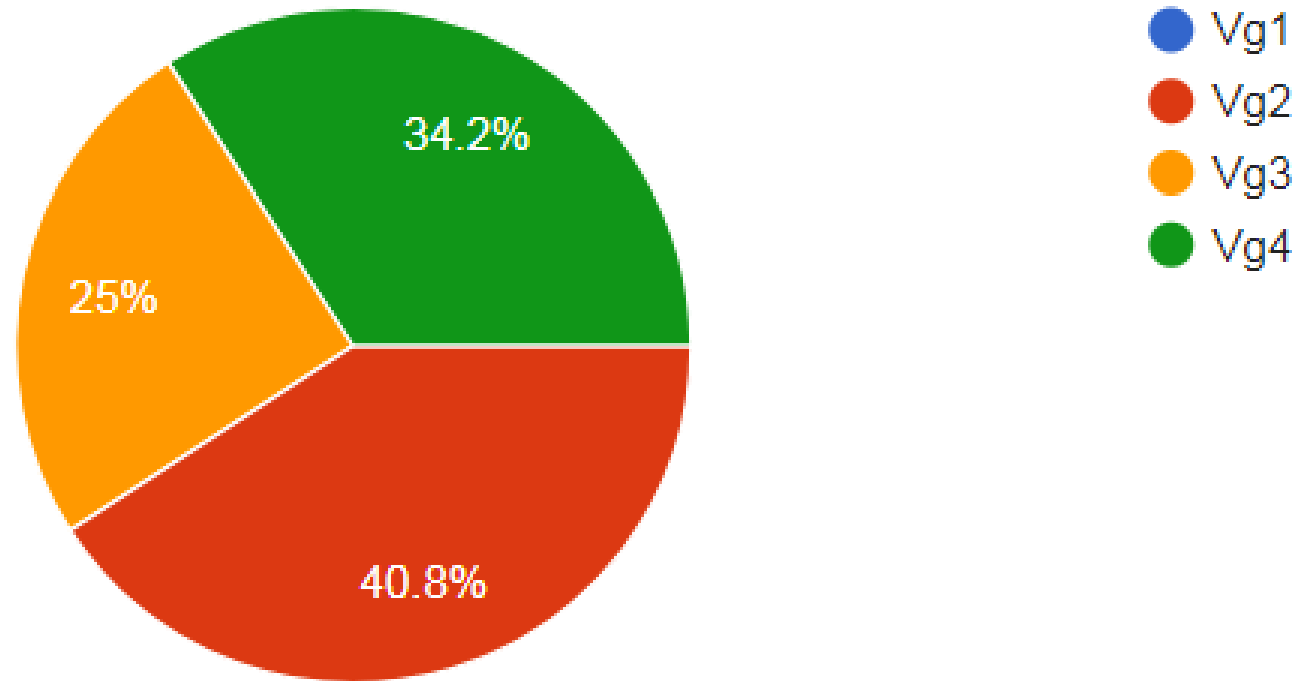
Utdanningsprogram:

76 responses

Trinn:

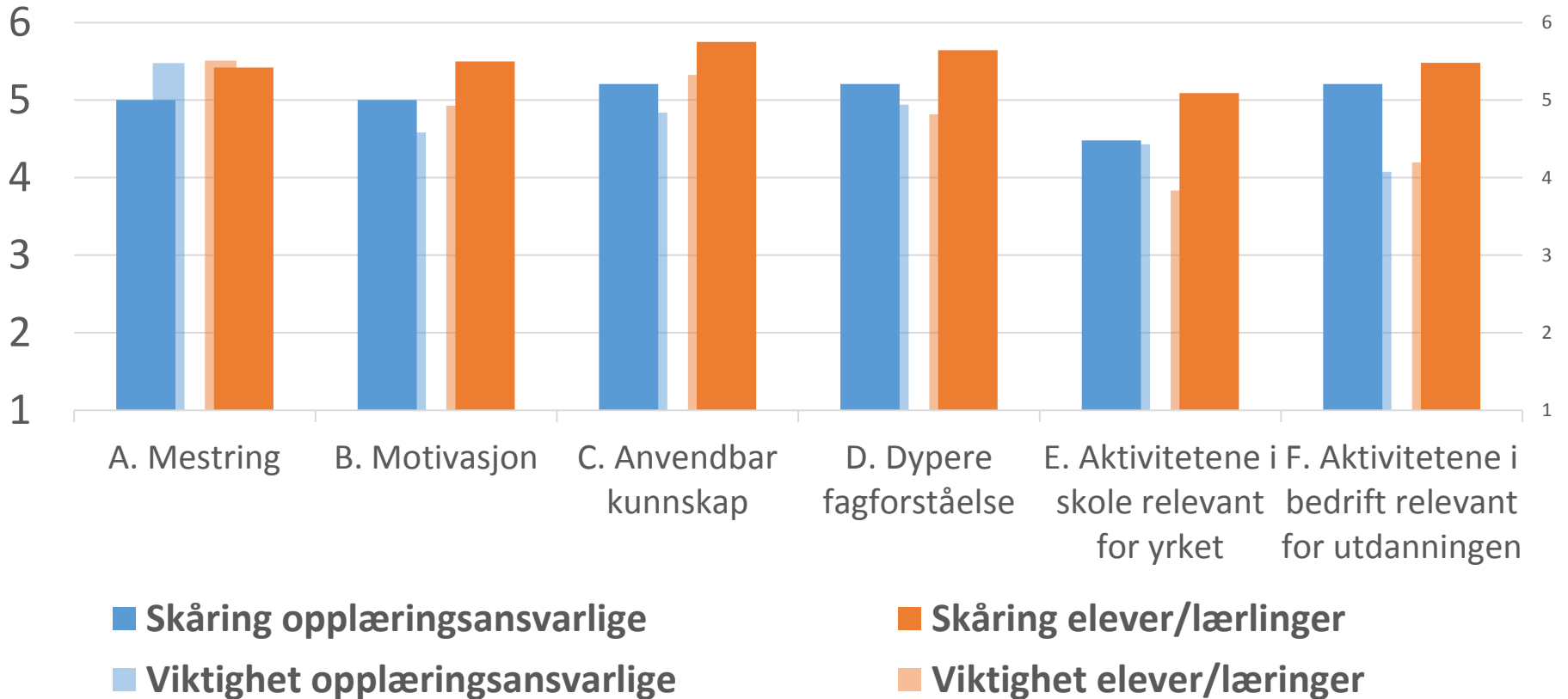
76 responses

Kriterier

1. Lærlingene opplever at dobbeltdokumentasjonsløpet gir relevant opplæring og flere utviklingsmuligheter.
2. Opplæringsansvarlige (skole og bedrift) legger til rette for at opplæring i skole og bedrift blir et helhetlig løp.
3. Rettigheter og plikter og arbeidslivets spilleregler etterleves.
4. Arbeidslivet får medarbeidere med relevant kompetanse, samfunnet er tjent med ordningen.

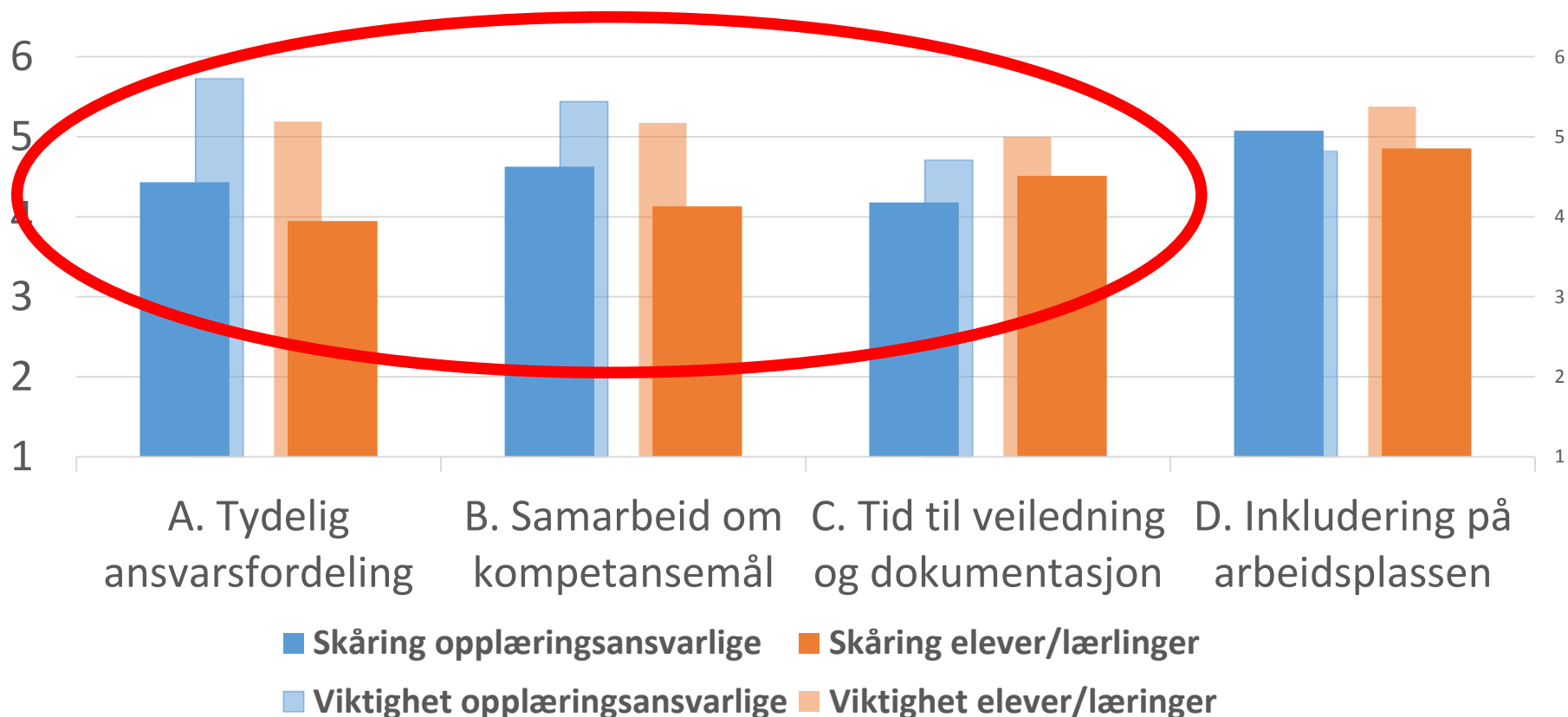
1. Mestring, motivasjon og relevans

- Tidlig ut i arbeidslivet, lærer hvordan det er, får autentiske erfaringer.
- Får lønn, tillit og føler seg verdifulle
- Blir voksen fort, mer moden enn jevnaldrende
- Noen ikke helt modne i Vg1 til å være ute i utfordrende miljøer
- Rekker ikke bli lei av skolen
- Fint å ha fellesskapet med klassekameratene på skolen, fast holdepunkt i uka, «være litt barn» også.
- Inntaksprosessen viktig for motivasjon, mestring og utdanningsprogrammets omdømme

- Lettere å forstå teori når du kan binde det opp mot praksis med en gang. Eks. lærer prosedyrer på skolen, praktiserer på arbeidsplassen dagen etter.
- Kort avstand mellom spørsmål og svar, mellom teori og praksis – begge veier.
- FYR – fellesfag, yrkesretting og relevans
- A-ha-opplevelser
- *«Jeg har sett på skolen at vi gjør på en litt annen måte....?»*
- Relatere til verden utenfor; f.eks. utveksling til England og erfaringer med hygienestandard
- *«Det er jo gøy å være så ung å ha så mye ansvar, da»*
- *«Elsker denne linja!!»*

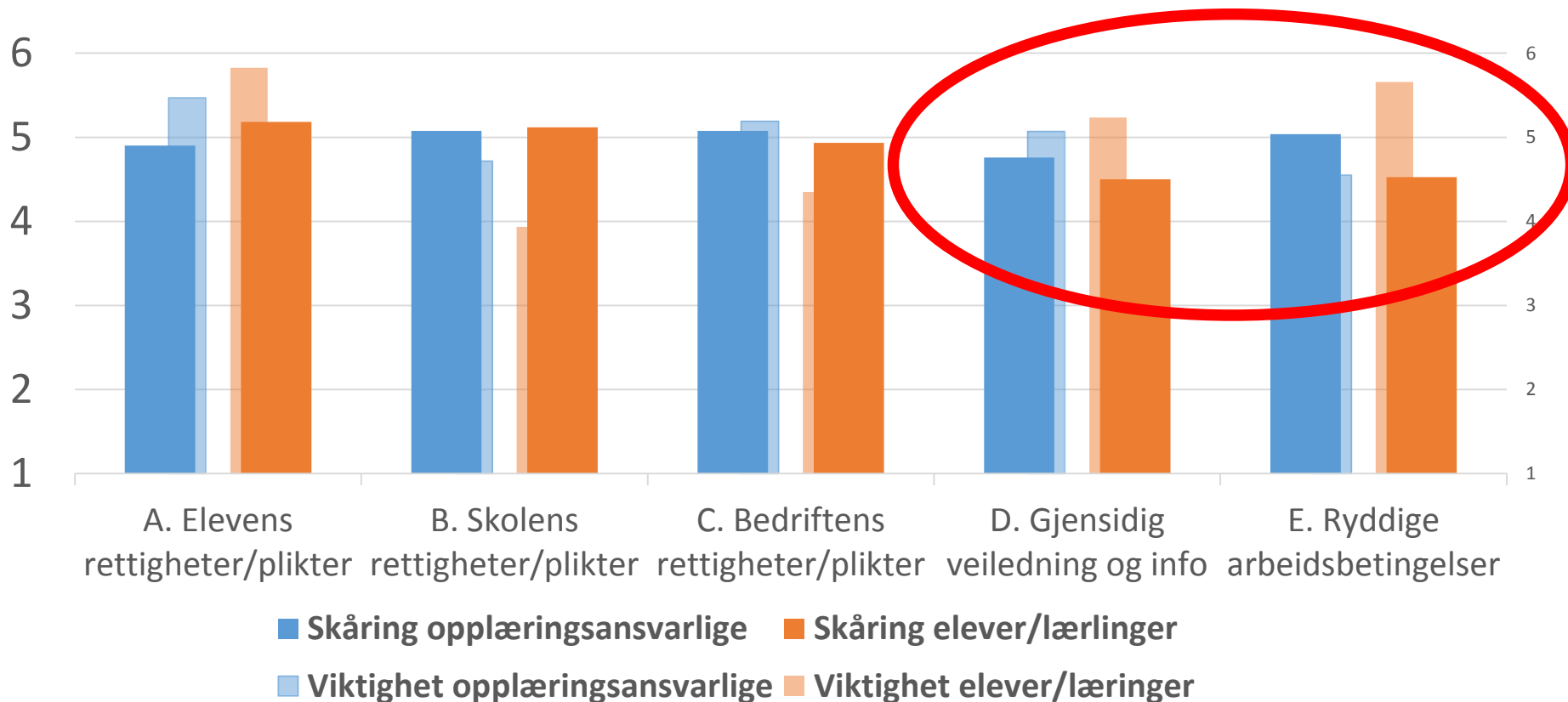
2. Samarbeid om en enhetlig opplæring

- Godt samarbeid om inntak
- God støtte fra skolen to første år
- Deltakende lærere i YFF
- Felles nettverkssamlinger og fagdager
- En del uklare ansvarsforhold, særlig ved overganger
- Brå overgang til Vg3

- Uklarheter og usikkerhet rundt bruk av dokumentasjonsverktøy
- Eleven/lærlingen er inkludert på arbeidsplassen, deltar på kurs og julebord, blir venner med kollegaene, og føler at de hører til på jobb

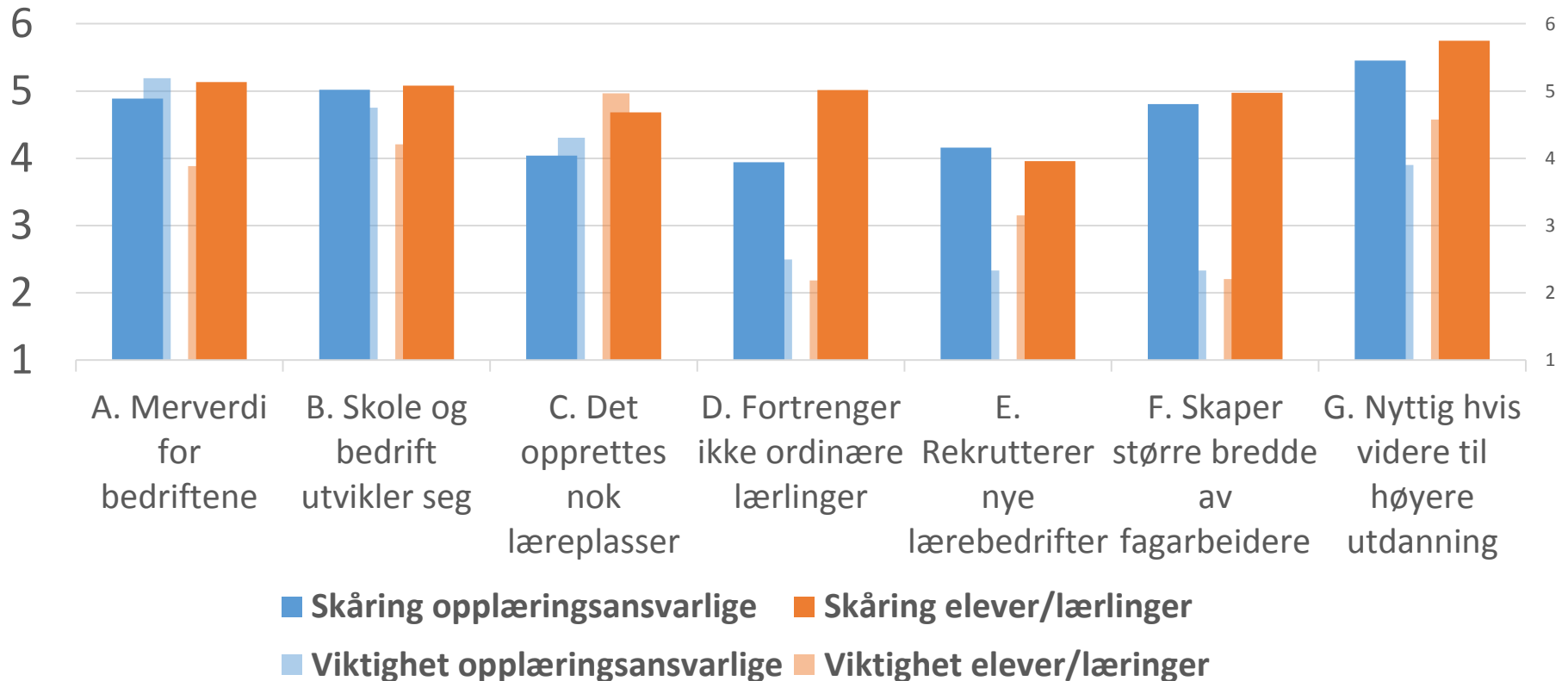
3. Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler

- Mange elever opptatt av å ta ansvar og stå opp for egne rettigheter
- *«Ser alt med andre øyne når man er på skolen nå, med å møte opp tidsnok og disiplin og sånn.»*
- Forskjellen mellom 4-årig og 2+2 av og til uklart for bedriftene
- Hvem «eier» lærlingene til enhver tid, eks. skillet mellom YFF-dag og lærling-dag?

- *«En del oppstartsproblemer, men mye har falt på plass etter hvert.»*
- Men fortsatt en del ulik håndtering av lønn, arbeidstid, turnus, tillegg, ferie o.l.
- ELO: Ikke spes. på DKL

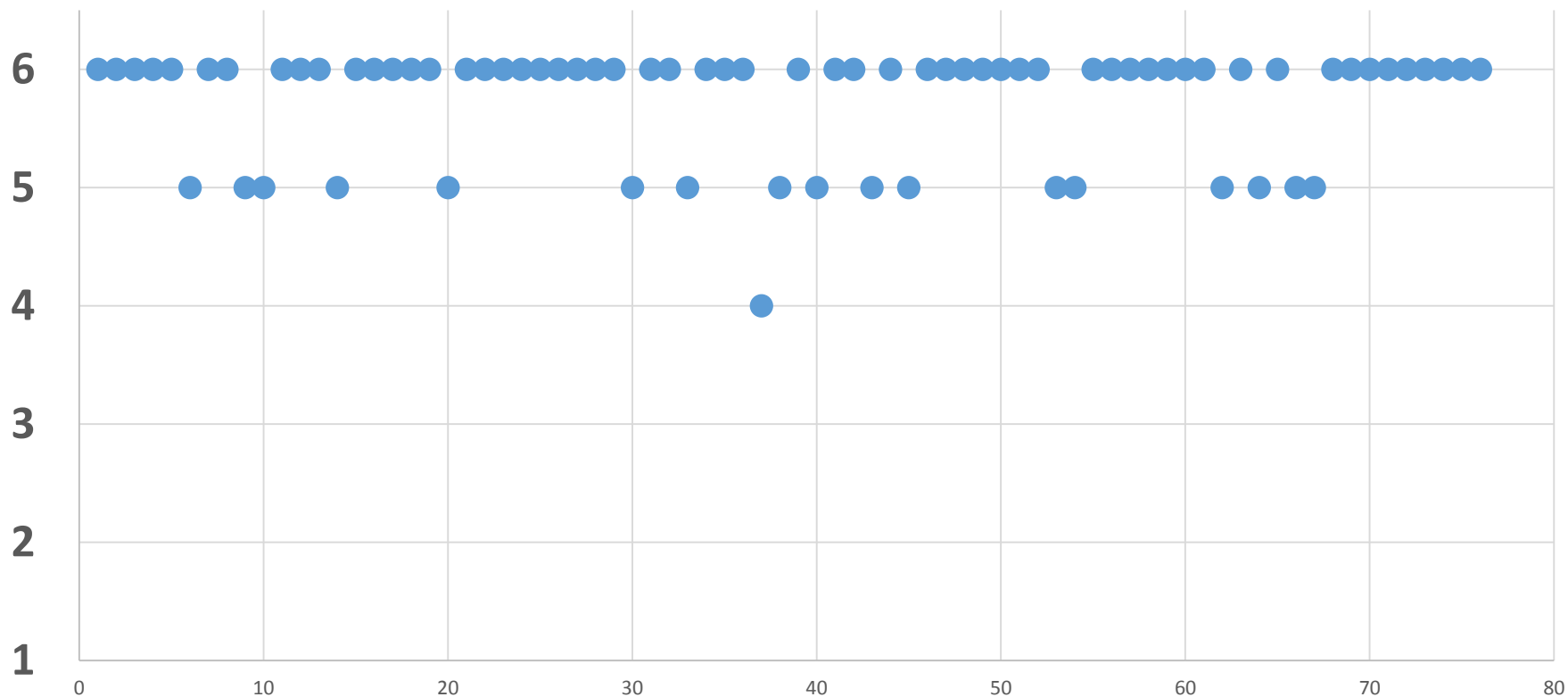
4. Øvrige samfunnsmessige konsekvenser

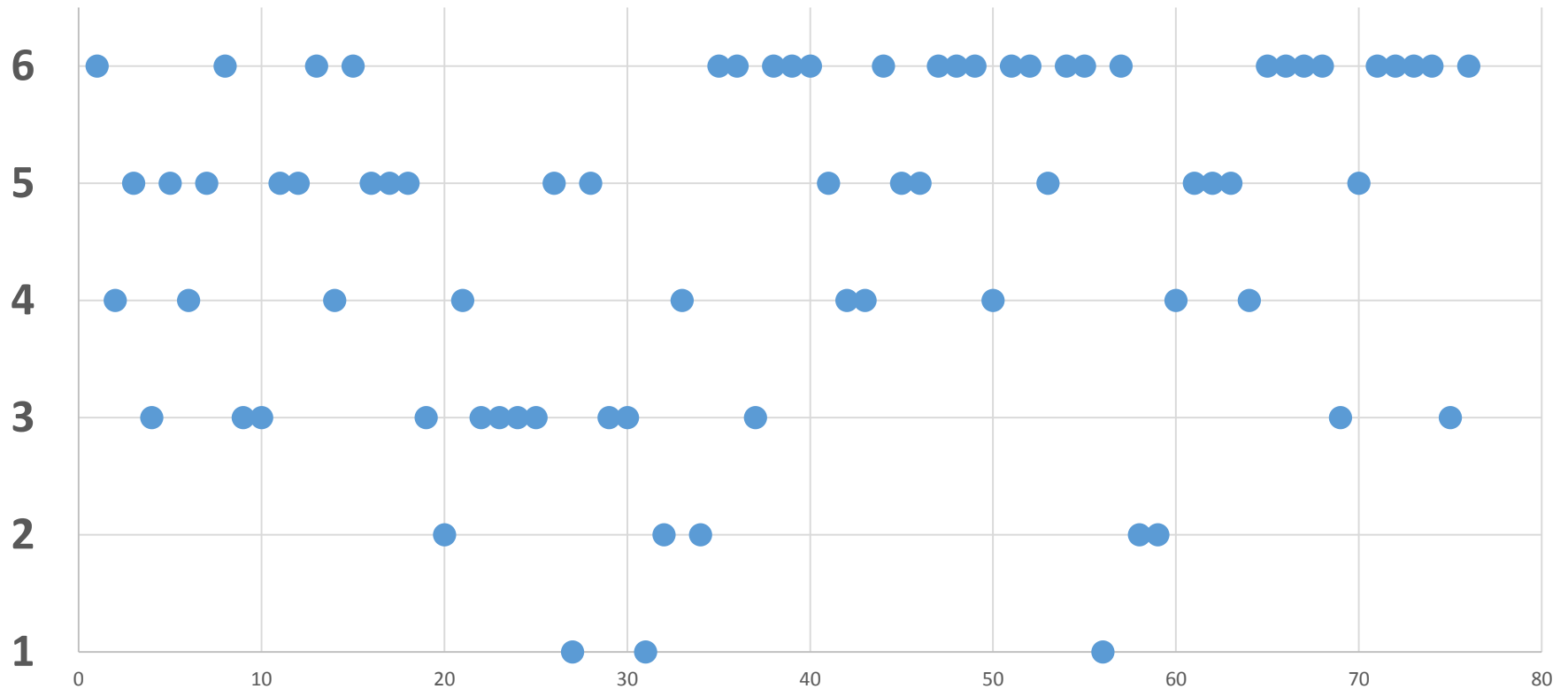
- Raskere inn i verdiskaping
- Utvikler tidligere selvstendighet og ansvarlighet, kan ta ekstravakter o.l.
- *«Nyttig for bedriften at de har oss. Det jeg driver med er bra!»*
- Samarbeidet med arbeidslivet smitter over til flere deler av skolen
- Det utvikles større respekt mellom partene når begge er ansvarlige for elevens opplæring samtidig

- Noen bedrifter rapporterer at det ikke fortrenger 2+2-lærlinger, noen rapporterer at det gjør det.
- Noen bedrifter tar flere lærlinger, og enkelte «passive» bedrifter aktiveres.
- 4-årig løp okkuperer en «fysisk plass» dobbelt så lenge
- *«Dette er framtiden for å skape gode fagarbeidere»*
- De er godt yrkesforberedte, både som fagarbeidere og senere som f.eks. sykepleiere – mindre risiko for «praksis-sjokket»

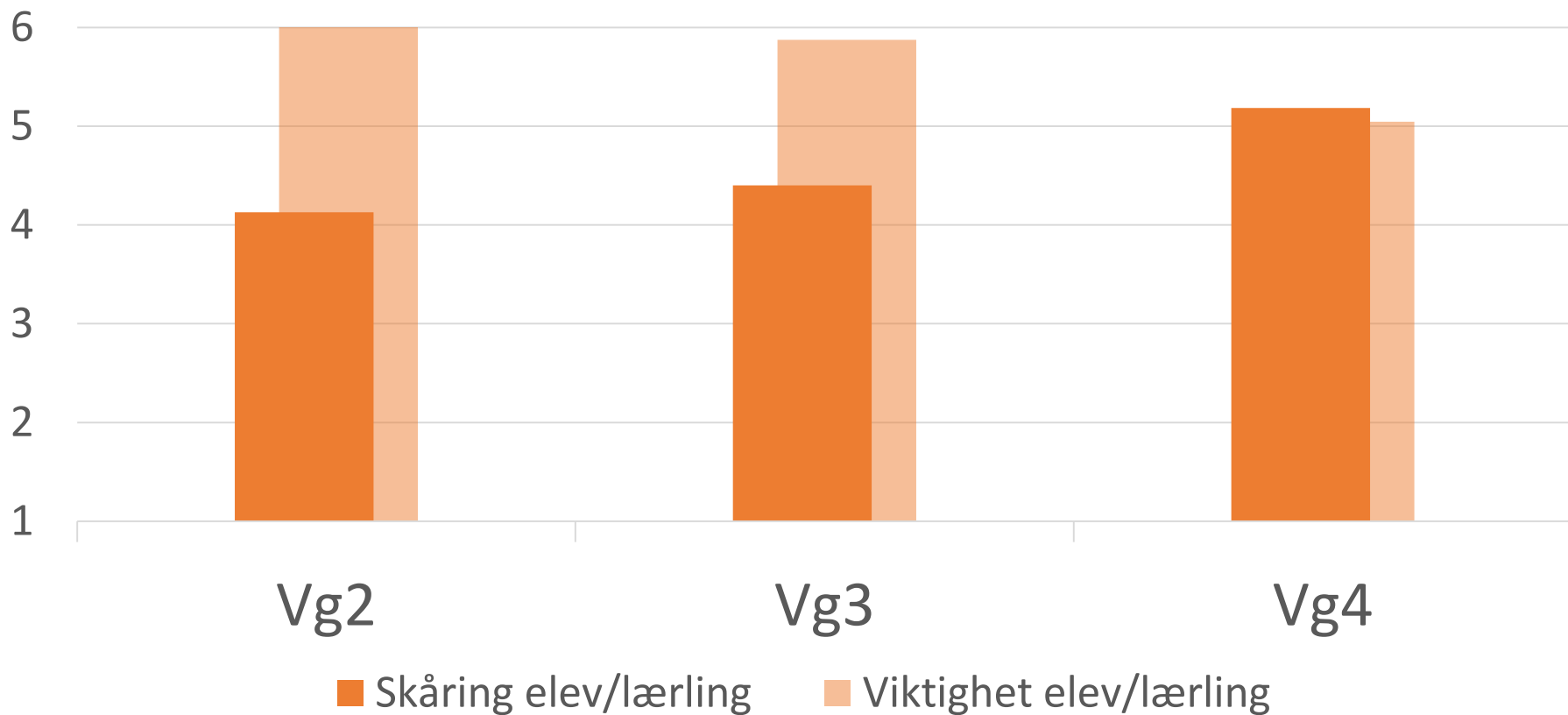
Mestring, motivasjon og relevans:
«Sammen gir erfaringene fra skole og bedrift kunnskap eleven/lærlingen kan bruke»

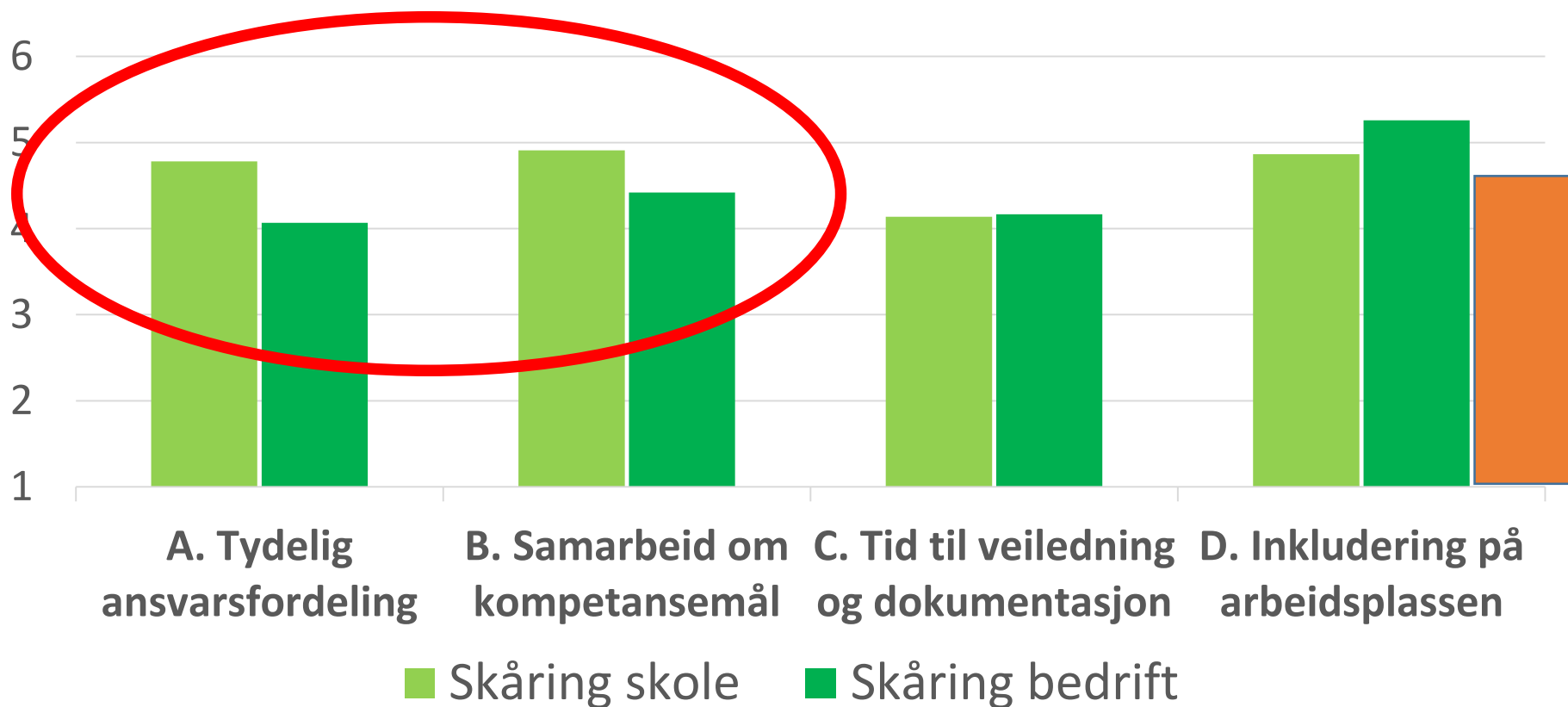
Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler:
«Bedriften er ryddig når det gjelder lønn, arbeidstid, rutiner for fravær, og hvis det oppstår uenighet eller konflikt»

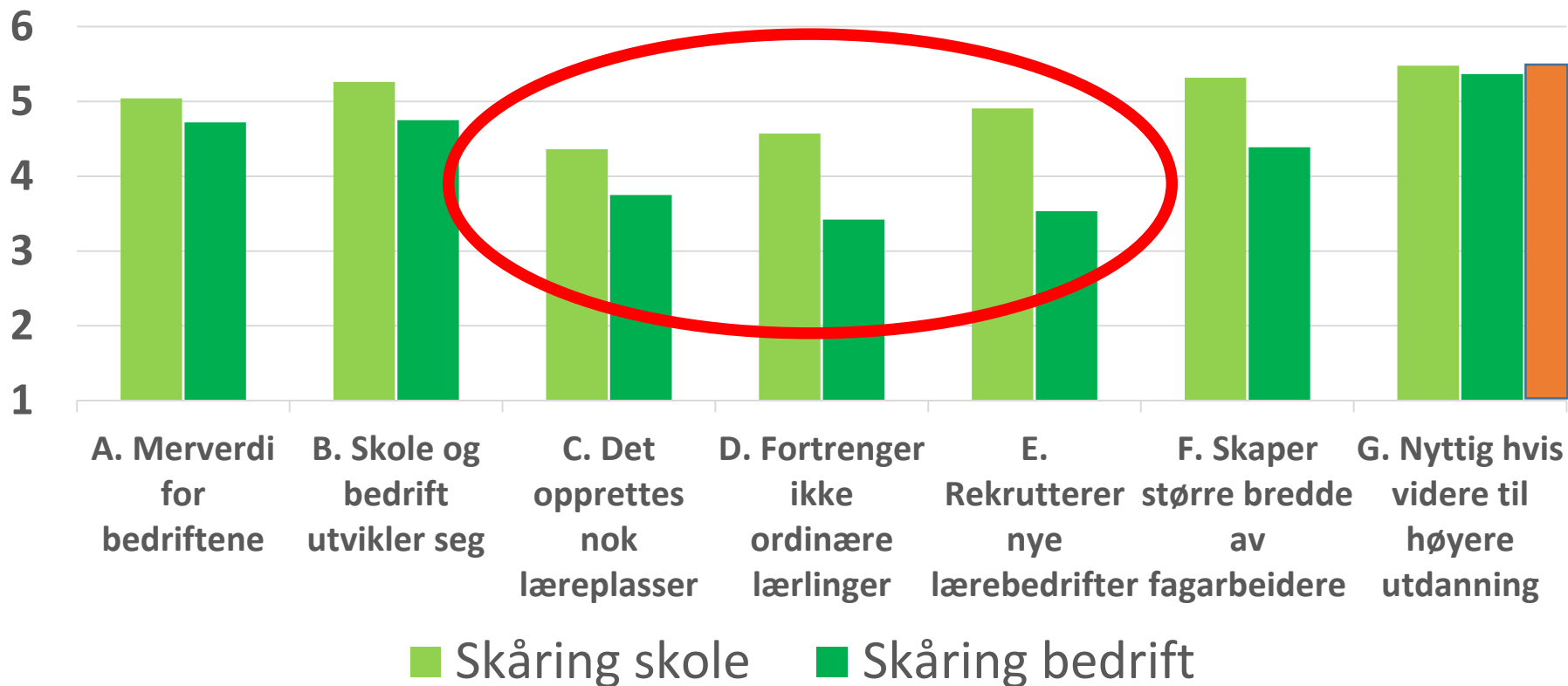
Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler:
«Bedriften er ryddig når det gjelder lønn, arbeidstid, rutiner for fravær, og hvis det oppstår uenighet eller konflikt»

Samarbeid om en enhetlig opplæring

Øvrige samfunnsmessige konsekvenser

Andre aspekter

- Kombinasjon av studiekompetanse, fagbrev og 4 år er attraktiv
- «*Skolepoeng inn og utvelgelsesprosessen har en tydelig effekt*»
- 4-åringene framsnakker linja og yrkesfaget
- Delvis smitteeffekt i omdømme over på 2+2-fagene
- 4-åringene kan jobbe ekstra under læretiden
- Henter i all hovedsak søkere fra elever som ellers ville valgt STUSP
- De aller fleste tar fagbrev (i motsetning til i 2+2)

- De fleste elev/lærlingeinformantene oppgir at de vil arbeide som fagarbeidere og/eller gå videre til relevant høyskole/universitetsutdanning
- Problem med mangelen på heltidsstillinger i helsesektoren
- Samhandlingsreformen øker krav til kompetanse i kommunene. Fagarbeiderstillinger søkes erstattet med sykepleiere, ved manglende rekruttering skapes så midlertidighet og deltidsstillinger
- Utfordring med anerkjennelse av fagbrevet i kontorfaget
- Får bedriftskulturen inn fra 15-årsalderen
- Flere bedrifter vurderer å tilby betalt videreutdanning med bindingstid
- Russefeiring i Vg3!

Problemstilling:

*Gir dobbeltkompetanseløpet
læringsbetingelser og
læringsutbytte som svarer
på arbeidslivets og
ungdommens behov?*

Utviklingsområder

- Samarbeid skole – bedrift
 - Tydelig ansvarsfordeling
 - Samarbeid om kompetansemål
 - Dokumentasjon av opplæringen
- Rettigheter, plikter og arbeidslivets spilleregler
 - Avtaler, regler og praksis rundt avlønning, arbeidstid, ferier m.m.

Spørsmål til videre refleksjon

- Hvordan kan ansvars plasseringen tydeliggjøres?
- På hvilke områder bør det være mer felles praksis, regler og avtaleverk?
- Hvordan bør det arbeides for å oppnå dette?
- Hvilke parter bør være involvert?